

DIVLJI ZEC (*Lepus europaeus*) i kako mu pomoći

Općenito o divljem zecu

Odrasli zec je duljine 40 do 70 cm i težak otprilike 3 do 6 kg. Dlaka mu je žuto-smeđe do smeđe-sive boje, a na donjoj strani trbuha i repića bjelkasta. Ima duge stražnje noge i dugačke uši (16 cm), a vrh/rub ušiju je crn. Oči se nalaze toliko bočno da se vidna polja oba oka naprijed i iza preklapaju, tako da zec istovremeno vidi u svim smjerovima.

Zec je posebno aktivan predvečer i noću. Kreće se uglavnom dužim skokovima, a pri bijegu od grabežljivaca zna se i okretati u zraku. Zec je individualac (za razliku od kunića koji žive u zajednicama). Izgrebe si udubinu na površini tla u kojoj se odmara. Područje kretanja mu je u radijusu od nekoliko kilometara.

Hrani se isključivo biljem iz prirode: trava i ljekovito bilje, graničice drveća i grmova, šumsko/poljsko/bobičasto voće, žitarice. Bebe manje od 500 grama su potpuno ovisne o mlijeku, a sisaju ga i nakon što dosegnu 1 kg težine.

Razmnožava se u razdoblju od siječnja do listopada. U doba parenja mužjaci vode žestoke borbe u natjecanju za ženke. Trudnoća traje 6 tjedana. Ženka ne pravi gnijezdo, već prije poroda traži mjesto koje je suho i zaštićeno od vjetra. U godini ima 3-4 poroda s do 4 mladunca (najčešće 1-3). Novorođene bebe zečeva, za razliku od kunića, imaju krzno, vide i čuju, a nakon nekoliko sati sposobne su i trčkarati. Bebe znaju sisati i do 2. mjeseca svojeg života (8. tjedna starosti), a nakon 2. tjedna polako počinju samostalno uzimati i drugu hranu.

Beba divljeg zeca prije određene dobi neće jesti mrkvu, travu, sjemenke i slično. Iako se rađaju sa zubima, u najmlađoj dobi zečiči su potpuno ovisni o mlijeku majke. **Ukoliko ste bebu dirali, morat ćete ju Vi othraniti** s posebnim [zamjenskim mlijekom u prahu za mačiće](#), kako ne bi uginula od gladi - što će se dogoditi ako joj ponudite travu, sjemenke i sl., jer takvu hranu bebe zeca NE jedu. Zamjensko mačje mlijeko je važno jer bebe zečeva ne podnose laktozu iz drugih mlijeka, a [sastav zamjenskog mačjeg mlijeka](#) je najbliži zečjem mlijeku.

Zec i kunić su potpuno različite vrste životinja. Zečevi, za razliku od kunića, rađaju svoje mlade na otvorenom - u travi, bez izgrađenog gnijezda. Zato ljudi često pomisle da su ostavljeni. **Nemojte ih dirati!** Majka ih posjećuje jednom - najviše 2 puta dnevno i to na svega nekoliko minuta kako bi ih nahranila. Ako ste ih dirali vi ili vaš pas, majka ih zbog stranog mirisa neće prepoznati kao svoje i neće ih više hraniti!

Nađen je divlji zec. Što da učinim?

Tri zlatna pravila:

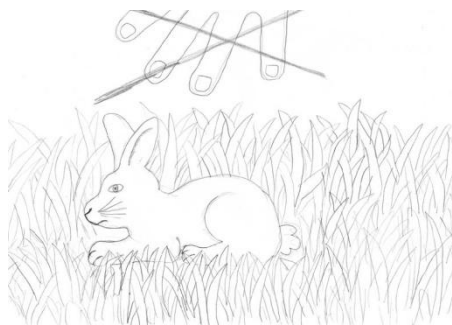
1. Prvo i osnovno pravilo je **NE DIRAJTE GA**. Njegova majka je negdje u blizini i vratit će se.
2. Ako ste ga već dirali vi ili vaš pas, ne vraćajte ga, jer ga mama zbog stranog mirisa više neće prihvatiti. Sada je na vama da ga othranite i vratite u prirodu, služeći se informacijama koje nudi [ova stranica](#).

Javite nam se da vam u tome pomognemo! 📞

3. Veće su šanse da vi nešto prenesete zeki, nego zeko vama. Ipak, redovito perite ruke, posebno vašim najmlađima. Osnovna higijena je dovoljna da nema bojazni. Ne dovodite zeku u kontakt s drugim životinjama, a posebno ne s kunićima!

Molim vas, ne dirajte me! :(
Moja mama će se vratiti...

Nacrtala Denise Dinger, 9 godina

Je li opravdano njihovo diranje? Zašto ljudi uzimaju mladunčad divljih zečića iz prirode?

U doslovno 99% slučajeva odgovor na prvo pitanje je odlučan NE - diranje mladunčadi NIJE opravdano.

Iako su u gnijezdu nasred livade sami, te tako djeluju nezaštićeno, zečevi nisu ostali bez majke. Sve zečiče koje naša Udruga spašava, ljudi su već dirali misleći da nemaju majku i tako na njima ostavili miris radi kojeg ih majka više ne prihvaća. Zapravo, nije realno za očekivati da će divlja zečica sjediti uz mladunčad dok se čovjek približava, zar ne? Ako i jest u blizini, uplašeno pobjegne, pa se ljudi često čude zašto su bebe same... No, potpuno je normalno da se odrasla divlja životinja skriva kako ne bi predatora, pa tako i čovjeka, navukla na mladunčad. Ona ih promatra iz daljine, a nerijetko i napusti na nekoliko sati. Vraća im se tek u sumrak ili noću, najviše 2 puta dnevno, da ih nahrani na svega par minuta i nakon toga se ponovno udalji. Stoga ju nikad nećete vidjeti u blizini.

Zečići nemaju miris i predatori nerijetko prošetaju pored njih, a da ih ni ne primjete! Ako su vaš pas ili mačka ipak pronašli zečića, na njemu su ostavili svoj miris i majka ga više neće prepoznati. U krugu od nekoliko kvadratnih metara od mjesta gdje je vaš pas pronašao zeku zna biti još zečića, budući da se bebe često nalaze u više gnijezda udaljenih svega par metara. Kako pas ne bi dirao još jednog zeku, pripazite da se ne kreće u tom području sljedećih mjesec dana.

Iz niza nabrojenih razloga zečiče ne smijete dirati! Treba ih ostaviti njihovoj majci, koja samo čeka da se udaljimo, i ne miješati se u prirodu do te mjere da uzimamo mladunčad. Majka zečica najbolje brine o njima i mnogo su veće šanse da mladunci prežive uz majku, nego na bilo kojem umjetnom mlijeku i ručnom othranjivanju. Jedino ako ste sigurni da im je majka nastradala (nažalost, najčešće od automobila ili poljoprivrednih strojeva) ili ako je beba zečić teško ozlijeđena, tek tada im trebate pomoći. No, takvi slučajevi su jako rijetki. Veća je vjerojatnost da nađene bebe imaju, nego da nemaju majku.

Što napraviti ako nađete gnijezdo?

Ako nađete gnijezdo, iduća 2 mjeseca ne smijete kositi barem 5 metara oko njega, kako bi se bebe imale gdje skrivati dok rastu. Trebate se udaljiti i za to vrijeme ne odlaziti ondje, a travu ostaviti nepokošenu što je dulje moguće. Također, prije košnje valja prošetati dijelom kojeg planirate kositi, kako biste u busenu trave zapazili moguće gnijezdo i u tom slučaju odgodili košnju bar na tom dijelu livade.

Posve je normalno da se gnijezdo s bebama nalazi svega nekoliko metara od vaše kuće ili vikendice, usred vrta, voćnjaka ili vinograda.

U Hrvatskoj se svake godine nenamjerno uznemiri nekoliko stotina mladunčadi zečeva u gnijezdima, a velika većina njih zbog toga ugiba.

Pod kojim su sve okolnostima nađene bebe zeca?

Najčešći je slučaj da ljudi iz neznanja diraju mladunce zeca i uzmu ih kući. Zatim, čest je slučaj da su mladunci nađeni pri okopavanju vrta, vinograda, košnje livadu ili sličnim poljodjelskim poslovima. U tim situacijama često braća i sestre iz gnijezda stradaju, samo 1 preživi i često ima ozljede. Ako je zeko teško ozlijeđen, tada mu je ionako bila potrebna dodatna skrb.

Situacije su, redom po učestalosti, sljedeće:

- ljudi šetaju livadom i uzmu zeku iz "gnijezda" misleći da je napušten
- poljodjelski poslovi (okopavanje vrta, vinograda, košnja livade ili voćnjaka, i sl)
- zeku je donijela mačka u kuću/dvorište
- našao ga je pas na livadi i uzeo u njušku
- zeko je istrčao iz grmlja kojeg su ljudi palili

Rijetke situacije:

- nađen je pod kopitom krave na polju gdje pase, pri čemu je krava stala na bebu zeca i teško mu ozlijedila nogu
- nađen je na plaži pored mora, oblijetali su ga galebovi i gavrani, koji su ga najvjerojatnije i donijeli na plažu kao svoj plijen
- došetao je do terase u sveučilišnom kampusu
- nađen u staji točno ispod konja (bebu je vjerojatno donijela mačka), beba je uspješno othranjena i vraćena u divlinu
- nađen je na gradilištu autoceste, uzet sa gradilišta u nedjelju navečer kako ga u ponedjeljak ne bi zatrpali bageri
- majka zečica stradala je u prometu i bebe su carskim rezom izvučene iz majčine utrobe (1 poznati slučaj u HR, 3 od 4 izvučene bebe othranjene su i vraćene u prirodu)

Molimo sve koji ovo čitaju, a posebno osobe koje su već našle i nažalost dirale mladunčad, da educiraju sve prijatelje, obitelji, poznanike, sugrađane, da se mladunčad zečeva ne smije dirati, jer im je majka uvijek u blizini i nije ih ostavila, a ako ih diraju, na njima će ostaviti svoj miris i majka ih tek tada više neće prihvatiti. Jer, statistika govori da vi niste jedini u vašoj blizini koji su dirali mladunčad zečeva, a kroz nekoliko godina vrlo vjerojatno će još netko od vaših poznanika, najčešće iz neznanja, dirati zečiče i time im smanjiti šansu da prežive. Educirajte ih na vrijeme.

Što je potrebno za othranjivanje bebe divljeg zeca

Statistika u trenutku pisanja ovog teksta dovoljno govori: čak **38% beba** divljih zečeva **NIJE PREŽIVJELO** ni prvih mjesec dana, **jer se nalaznici nisu pridržavali** naših savjeta ili **nisu znali** da metoda pravilne prehrane beba divljih zečeva postoji. Stoga vas molimo da pažljivo pročitate tekstove na ovim stranicama.

Ako beba ima manje od 500 grama, ovisna je o mlijeku svoje majke i najčešće neće jesti ni travu, ni sjemenke, ni voće i povrće... Stoga odmah nabavite zamjensko mlijeko za mačiće (u prahu), probiotik kapsule i špricu (bez igle). Jedino tako će beba preživjeti.

Sljedeće informacije možemo sažeti na:

- hranite bebu zečića **zamjenskim MAČJIM mlijekom**, a NE kravljim i sl!
- obavezno koristite **prObiotik!** (pro-Life, Linex ili Ferzym)
- izlječite zeca sirupom protiv kokcidija! (**Sinersul, Sulotrim ili Bactrim**)
- divlja životinja nije kućni ljubimac - kada poraste, zečića treba prilagoditi za **povratak u prirodu!**

Zamjensko mlijeko za mačiće u prahu

Možete ga nabaviti u pet shopovima, poljoprivrednim ljekarnama ili kod veterinara.

Svaki veterinar i pet shop u Hrvatskoj može nabaviti zamjensko mačje mlijeko od dobavljača, čak i u manjem selu. Alternativa je nabavka putem web shopa [Zooplus-a](#) ili [Pet centra](#), koji narudžbe šalju poštom diljem Hrvatske. Pri tome imajte na umu da će u oba slučaja trebati nekoliko dana da pošiljka dođe do vas.

U Srbiji, BiH i ostalim susjednim državama teže je doći do zamjenskog mačjeg (ili psećeg) mlijeka. U tom slučaju nalaznicima savjetujemo da kontaktiraju poznanike iz većih gradova svoje države ili poznanike iz Hrvatske, da im poštom pošalju zamjensko mačje mlijeko.

Preporučene marke zamjenskog mačjeg mlijeka (tim redom) su: Gimpet, Royal Canin, Beaphar, Trixie, ali može im se davati i bilo koja druga marka - ovdje smo naveli najčešće. Najbolji je Gimpet, a Trixie najmanje vole pa ga izbjegnite ako možete. Cijena 200 grama praha mlijeka (koncentrata koji se otapa u vodi) iznosi oko 60 kn (2 kg = 600 kn). Ako othranjujete 2 ili više zečića, preporučujemo da u Zooplus-u kupite piksu od **2 kg zamjenskog mlijeka Gimpet** po povoljnijoj cijeni (2 kg = 340 kn).

Može poslužiti i **zamjensko mlijeko za pse**, ali samo kada je zeko teži od 500 grama. Tada mu slobodno kupite Brit Care zamjensko mlijeko za štence, koje je dvostruko jeftinije od bilo kojeg zamjenskog mlijeka za mačiće. Isto vrijedi i za nalaznike koji si financijski ne mogu priuštiti mačje mlijeko - tada je Brit Care pseće mlijeko dobra zamjena.

Beba mora početi jesti u roku od 36 sati od pronalaska! Ukoliko ne možete nabaviti zamjensko mačje mlijeko u roku od jednog dana, postupite prema uputama na [ovoj stranici](#).

Probiotik

Npr. Linex, Prolife ili Ferzym, koje možete nabaviti u ljekarni za ljude (bez recepta). Služi za obnavljanje crijevne flore, a vrlo je važan kada je beba jako mala ili prima lijekove (kao što je Sinersul). Prolife **kapsule** (s prahom) su najlakše za doziranje: min 1/4 do 1/3 praha iz kapsule pri svakom hranjenju. Prah umiješajte u mlijeko, ali ne dok je još vruće, jer bi tako uništili dobre bakterije u probiotiku. U kasnijoj dobi (kada imaju preko 500 grama) možete im davati probiotik 1x dnevno.

Sinersul / Sulotrim / Bactrim sirup za djecu

Pokazao se najboljim protiv kokcidija, jer zečevi neke druge lijekove za životinje ne podnose. To je inače sirup za djecu, tako da ga možete kupiti u ljekarni za ljude. Izdaje se samo na recept, možete ga zatražiti od veterinara. No, ispunite li ovaj **obrazac**, udruga će vam sirup poslati poštom, ako je u mogućnosti. **Terapiju ovim lijekom trebate provesti čak i kada zeko ne pokazuje znakove bolesti!** (Sadržaj: 200 mg Sulfamethoxazol i 40 mg Trimethoprim).

Sinersul sirup, kao i **prObiotik**, jako je važno imati ako zec pokaže znakove bolesti, jer mu može spasiti život u zadnjem trenutku.

Immunoboost pasta za imunitet

Immunoboost je obvezan za bebe od 80 do cca 110 grama, jer su te bebe odvojene od majke s tek dan-dva starosti i bez njega gotovo sigurno neće preživjeti! Dođe oko 100 kn i jedna pasta je dostatna za 3 zečića. Može se nabaviti kod veterinara, ali i u većim pet shopovima. Možete ga nabaviti i preko [web shopa](#) Pet centra.

AD3E vitamin i suplement kalcija

Od prvog dana života zeko smije dobivati AD3E vitamin, a nešto kasnije i suplement kalcija za pravilan rast kostiju. Ali, ti se lijekovi daju u točno određenim količinama i razmacima, te uz **velik oprez**.

Možete pitati našu udrugu da vam pošalje ove lijekove, tako da ispunite sljedeći [obrazac](#). Udruga će vam besplatno poslati paketić, ako je u mogućnosti. Na taj način trudimo se pomoći zečićima da ojačaju krhke noge i budu manje podložni fatalnim lomovima kostiju.

Paket sadrži: AD3E vitamin, suplement kalcija, Sinersul sirup i detaljne [upute za doziranje](#).

Šprice bez igle (plastične) od 1 mL, 2-3 mL, 5, 10, i 25 mL

Možete ih kupiti u ljekarni za ljude ili kod veterinara, cijena im je par kuna. Za najmanje bebe uzmite one od 1 ili 2-3 mL. Pomoću šprice od 1 mL moći ćete izmjeriti i točnu količinu Sinersula. Također, kod jako malih beba (težine oko 100 grama) šprice od 1 mL su bolje od dudica, jer možete prisilno hraniti bebu istiskujući lagano sadržaj šprice (kap po kap), čak i ako beba još ne zna sisati.

Kasnije prijedite na šprice od 2-3 mL, a onda i na one od 5 i 10 mL, ali važno je da vam mlijeko iz šprice ne izleti prebrzo u zekina usta. Pazite da mlijeko ne završi u nosu umjesto u ustima, jer može doći do po život opasne upale pluća! Kasnije je dobrodošla i velika zelena šprica marke Terumo (cca 25 mL).

Dudice

Samo za veće zečiće, koji već znaju sisati. Najbolje su dudice marke Beaphar. Pri kupnji pazite da vrh dudice nema kuglicu, jer im otežava hranjenje. Usta malih zečića su premala da bi u njih ušla dudica s kuglicom.

Šalica i mala žličica

Za doziranje i miješanje mlijeka s vodom i probiotikom

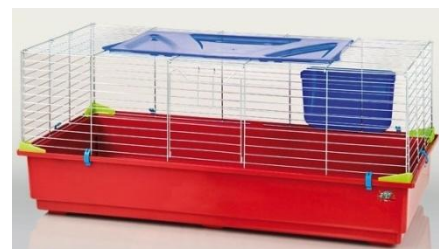
Kuhinjska krpa, maramice

Za brisanje njuškica i zamatanje pri prisilnom hranjenju. Zeko mora početi jesti u roku od 36 sati od pronalaska. Ako odbija mlijeko i morate ga [prisilno hraniti](#), pazite da mu mlijeko ne ode u pluća (hranite ga kap po kap!). Zeku nikada ne hvatajte za uši! I ne dižite ga na visinu iznad 20 cm, jer bi se pri skoku s takve visine mogao jako ozlijediti.

Kutija ili kavez

Za početak vam treba kutija u koju ćete smjestiti bebu divljeg zeca. Pazite, mogu skočiti neočekivano visoko pa kutiju pokrijte! Kada zeko poraste, trebat će vam kavez (poželjne dimenzije su 100 x 50 x 60 cm).

Preporučujemo da kavez kupite preko oglasnika. Kavez gore navedenih dimenzija u oglasniku dođe oko 200 kn. Ne isplati se davati mnogo više novaca za njega, budući da već za cca 290 kn preko interneta (ili osobno ako ste iz Zagreba/Pule/Rijeke/Osijeka) možete kupiti novi [FOP kavez za glodavce Cavia 100](#) pocinčani 102x55x42cm.

Alternativa je naravno da mu sami napravite gajbicu, ili ogradite njegov kutak u vašem stanu dok ga othranjujete. Gajbicu koju vidite niže nalaznici su sami izradili od metalnih šipki i žice. Fotografije su objavljene uz dopuštenje nalaznika.

Pročitajte i [česta pitanja o smještaju](#).

Stelja

Na dno kutije/kaveza nikako **NE stavljajte pijesak**! On bi im ušao u oči i usta. U najranijoj dobi zečića na dno postavite krpicu, a kad malo porastu poželjna je piljevina. Ako nemate piljevinu, možete staviti sloj novinskog papira prekriven sijenom ili slamom. **Drvene pelete izbjegavajte**, jer su valjkasti i po njima se skližu pa mogu strgati nogu (to vrijedi samo za divlje zečeve jer imaju krhke kosti, ne za druge životinje).

Divlje zečeve ne treba kupati, jer su jako čiste životinje. Za razliku od većine sisavaca, njihova koža i dlaka nemaju miris. Jedino što ima miris su njihova kakica i mokraća. Stoga kutiju/kavez držite urednim i čistite svaki dan. Ako imate više zečića, čistite 2 puta dnevno.

Ostalo

Ako je zeko teži od 250 grama, osim zamjenskog mlijeka za mačiće trebat će vam i [ostala hrana](#): sijeno, trava, povrće, voće, sjemenke, grančice... Trebat će vam i **zjelice** za mlijeko, vodu i sjemenke.

Kako othraniti bebu divljeg zeca?

Imajte na umu da othranjivanje spašenog divljeg zeca nije nimalo lako, čak i za ljude s iskustvom. Iziskuje puno vremena (nekih 100 sati), ali i novaca (stotine kuna). Ako [prijavite](#) bebu zeca u našu Udrugu, pokušat ćemo vam u tome pomoći.

Statistika dovoljno govori: čak **38 % beba divljih zečeva NIJE PREŽIVJELO ni prvih mjesec dana**, jer se nalaznici nisu pridržavali savjeta s ovih stranica, ili nisu znali da metoda pravilne prehrane beba divljih zečeva postoji.

Što se dogodi ako se ne pridržavate savjeta s ovih stranica

Fotografija: mladunče divljeg zeca koje je teško oboljelo, jer su ga nalaznici othranjivali s pogrešnim mlijekom. Ovakvih primjera je nažalost bilo previše. Molimo Vas da se pridržavate naših tekstova o pravilnoj prehrani beba divljih zečeva i spriječite ovakav ishod.

Na neadekvatnoj prehrani zec možda i preživi neko vrijeme, ali je daleko podložniji bolestima, samo-lomu kostiju i drugim komplikacijama. To će ga možda zadesiti kada odraste i bude u divljini, a mi mu više nećemo moći pomoći. Ili će se dogoditi pred očima vas ili vaše djece, a to nije nimalo lijepo za vidjeti. Neka vam prioritet bude **ne bilo kako** othraniti zeca, nego ga **pravilnom prehranom** uspješno pripremiti za dug i kvalitetan život.

Kako odrediti starost bebe zeca?

Zec je po rođenju težak 80-120 grama (najčešće 100-120 grama). U dobi od 2 tjedna težak je oko 400 grama. Ovo su okvirne informacije i težina s obzirom na dob može varirati. **Zečića IZVAŽITE i pogledajte [tablicu](#) niže**, kako bi procijenili njegovu dob i odredili količinu mlijeka koju treba dobivati.

Ako ste našli zeca težeg od 800 grama, preporučujemo da ga odmah vratite na isto mjesto, jer je već othranjen od majke i sigurno zna jesti zeleno. Nepotrebno zadržavanjem teže će se prilagoditi u prirodi.

Bebe divljeg zeca prije određene dobi neće jesti mrkvu, travu, sjemenke i slično. Iako se rađaju sa zubima, krznom i odmah vide, u najmanjoj dobi potpuno su ovisni o majčinom mlijeku. Ako ste zečića dirali, morati ćete ga Vi othraniti posebnim zamjenskim mlijekom, kako ne bi uginuo od gladi. **NIKADA NE UPOTREBLJAVAJTE KRAVLJE MLIJEKO ILI DJEČJE KAŠICE** ili neke druge pripreme za ljudske bebe! Koristite isključivo [zamjensko mlijeko u prahu za mačiće](#)! Zamjensko mlijeko za mačiće je važno jer je po sastavu [najsličnije zečjem mlijeku](#) i ima najmanje laktoze, koju zečići ne podnose. Ukoliko ga ne možete nabaviti u roku od jednog dana, postupite prema uputama na [ovoj stranici](#).

Ako ste bebu do sad hranili kravljim mlijekom, kontaktirajte nas pa ćemo odrediti način prehrane koji će zecu pomoći da bude jači i zdraviji kada odraste.

Hranite bebe u svom krilu dok su mlade (u kućnoj odjeći, jer ćete se zaprljati), **a kasnije na podu bez da ih dirate**. Što su veći teže ćete ih hraniti, jer su vrlo nemirni i po završetku hranjenja (prije nego stignete napuniti špricu) često u sekundi počnu trčkarati. Zečevi su živahni i kako ne bi iskočili kada ih se primi u ruke, dobro je napraviti "prsten" s kažiprstom i palcem oko njihovog vrata, tako da se jagodice samo dodiruju, a ima bar 1 cm prostora od zekonje do prstiju. Kod zečića starih tek nekoliko dana to jako olakšava hranjenje.

Zeca nikada nemojte hvatati ili držati za uši! Dok su manji, možete im cijelo tijelo obuhvatiti rukama i podići ih. Kada su veći, možete ih uhvatiti za kožu na leđima (odmah iza vrata - pritom obuhvatite što više kože). Zečiće teže od 300 grama **ne dižite više od 20 cm iznad tla!**

Prehrana zeca težine do 200 grama

5 puta dnevno, svaka 4 sata (za skroz male bebe od 80 grama poželjno je i 6 puta dnevno).

Na primjer: nakon zadnjeg obroka u 22 h navečer, napraviti pauzu do 6 ujutro. Ukoliko ne možete hraniti zečića na taj način, rasporedite mu više obroka dnevno onako kako je vama izvedivo.

Zamjensko mačje (ili pseće) mlijeko **ne davati na silu!** Može ući u pluća pa se beba uguši ili dobije upalu pluća. Ipak, postoji način [kako pravilno prisilno hraniti bebu](#) ako potpuno odbija mlijeko. Vrlo je važno da beba dobije hranu! Ne brinite se ako ne jede unutar 24 sata od trenutka pronalaska, ali **u roku od 36 sati MORA početi jesti**.

S druge strane, **NIKAKO** nemojte dopustiti da beba jede koliko hoće! Moguća je smrt od prejedanja, jer ne može probaviti velike količine hrane. Zato pažljivo dozirajte količine mlijeka, kako piše u [tablici](#) niže.

Mliječni obrok:

Jednu poravnatu malu žličicu zamjenskog mačjeg mlijeka pomiješati s dvije male žličice vruće vode. Tako ćete dobiti oko 10 ml mliječnog obroka. Kada se mlijeko malo ohladi, umiješajte [probiotik](#) (Linex, Prolife ili Ferzym). Sadržaj jedne kapsule podijelite na 5 dnevnih obroka.

Obrok se mora svježe pripremiti prije svakog hranjenja! U slučaju nadutosti umjesto vode upotrijebite čaj od kamilice ili koromača. Beba zeca u početku pije malo mlijeka, otprilike 3-5 ml po hranjenju. Količina se ne može točno propisati. Najmanje bebe (težine 80 grama) pojedju 1-2 ml 6 puta dnevno.

Kod teško bolesnih beba zečeva (nadutost...) upotrijebite zamjensko pseće mlijeko u istom omjeru: jedna žličica mliječnog praha i dvije žličice vode. Ono ima manje masnoće i bjelanjčevina, te je lakše probavljivo.

Lijek:

Sinersul sirup: dati zeki u usta 0.1 ml prije i 0.1 ml poslije svakog mliječnog obroka, ili 0.2 ml poslije svakog mliječnog obroka (0.1 ml = 3 kapi). Lijek obavezno davati 7 dana, čak i ako se beba čini zdrava! Služi protiv kokcidija, koje divlji zečevi redovito imaju, te preventivno protiv bakterijskih oboljenja. Sinersul se izdaje samo na recept, možete ga zatražiti od veterinara. No, ispunite li ovaj [obrazac](#), udruga će vam sirup poslati poštom, ako je u mogućnosti.

Drugi lijek je **Immunoboost**. To je pasta namijenjena mladuncima koji su prerano odvojeni od majke i nisu dobili majčin kolostrum, pa imaju smanjen imunitet. Služi i za pothranjene životinje. Daje se po 1-1.5 ml nekoliko puta. Prvi put dajte odmah čim kupite pastu, drugi put 5 sati nakon toga, treći put 24 sata nakon drugog puta, te četvrti put 36 sati nakon trećeg puta.
Npr: 1. ponedjeljak u 15 h, 2. ponedjeljak u 20 h, 3. utorak u 20 h, 4. četvrtak u 8 h.

Immunoboost je obavezan za bebe od 80 do cca 110 grama, jer su te bebe odvojene s tek dan-dva starosti i bez njega gotovo sigurno neće preživjeti! Možete ga nabaviti u većim pet shopovima ili kod veterinara. Alternativno, možete ga nabaviti putem [web shopa](#) Pet centra. Cijena je oko 100 kn.

Masaža trbuščića nakon jela

Ako imate vremena, dobro je nakon jela 10-ak minuta masirati bebi trbuščić, kako bi dobro probavila hranu i ne bi došlo do nadutosti. Posebno je važna masaža trbuščića kod beba manjih od 150 grama. Imajte na umu da masiranje tako male bebe zapravo znači maženje. Najbolje je leći na pod i staviti zečića na svoj trbuh, tako da je njegova glava okrenuta prema nama. Maziti ga odozgo prema dolje, u smjeru stražnjih nogica i guze. S vremenom ćete osjetiti i crijeva – pod vašim prstima bit će poput zrnaca pijeska.

Dođe li do komplikacija, masiranje (uz pravilno liječenje) je od životne važnosti!

Promatrajte i kakicu (kuglice) koje zeko napravi tijekom dana i noći. U prvom tjednu to će biti do 5 malih kuglica dnevno, promjera 1-2 mm. Pri uvođenju zelene hrane (trava, bilje i ostalo) kuglice bi mogle biti mekše. Važno je da zeko nema [proljeve](#), jer od toga može dehidrirati i uginuti. Zato su Sinersul i probiotik tako važni.

Pranje zeke ispod vrata

Često dobivamo upit da se dlaka ispod zekinog vrata stvrdnula od mlijeka koje mu curi niz bradu i poslije se osuši. To je uobičajeno i ne morate se pretjerano zamarati time. Taj stvrdnuti dio od mlijeka možete ukloniti tako da umočite krpicu u jako toplu (ne prevruću!) vodu, namočite područje ispod zekina vrata i pustite da malo odstoji. Nakon 5-10 minuta skoreno mlijeko će se omekšati i moći će se lakše obrisati. Ako želite, zečića možete brisati mokrom krpicom nakon svakog hranjenja. Moguće je da će zečiću zbog toga opasti dlaka ispod vrata, ali budite bez brige – uskoro će narasti nova. Bitno je da se uklone suhe grude mlijeka ispod vrata da ne bi bile prevelike, jer bi to u ekstremnim slučajevima moglo zečiću otežati disanje.

Pročitajte i [česta pitanja o othranjivanju zečića](#).

Prehrana zeca težine od otprilike 250 g na više

Kada zec dosegne oko 250 g težine, treba promijeniti prehranu na sljedeći način: **4 puta dnevno, svakih 6 sati**. Ukoliko ne možete zečića hraniti na taj način, rasporedite mu više obroka dnevno onako kako je vama izvedivo.

Mliječni obrok:

Jednu poravnatu veliku žlicu zamjenskog mačjeg mlijeka pomiješati s dvije žlice vruće vode. Tako ćete dobiti oko 20 ml mliječnog obroka. Kada se mlijeko malo ohladi, umiješajte [probiotik](#) (Linex, Prolife ili Ferzym). Sadržaj jedne kapsule podijelite na 4 dnevna obroka. Količina koju će zeko popiti ne može se točno propisati, ali za okvirne doze pogledajte [tablicu](#) niže. Kod teško bolesnih beba zečeva upotrijebiti zamjensko pseće mlijeko u istom omjeru.

Zeko od cca 300 grama pa na dalje uvijek treba imati na raspolaganju jednu posudicu sa svježom vodom (ne pojilicu!).

Zeko mora jesti zamjensko mačje (ili pseće) mlijeko do starosti 45 dana (oko 6 tjedana). Kada dosegne nekih 700-800 grama težine, količinu mliječnog obroka treba postepeno smanjivati prema 20 ml dnevno, sve dok ne dođe vrijeme za povratak u prirodu (kada dosegne nekih 1200 grama).

Ostala hrana:

Od nekih 350 grama težine, pored mliječnih obroka zeko počinje uzimati i drugu hranu: razne trave (pogledajte [fotografiju](#) niže), začinsko bilje, mrkvu i peršin (korijen i list), radič, prokulice, zeleni kupus, brokulu, lišće korabe, svježi krastavac, grančice drveća i grmova, oguljenu zob, krupne zobene pahuljice, sjemenke sezama i lana, očišćene sjemenke suncokreta... Takvu hranu prirediti zeki navečer, jer jedu uglavnom noću. Naravno, smije ju imati na raspolaganju i preko dana. Povrće treba biti dobro oprano i posušeno. U ničemu ne pretjerivati, bitna je raznolikost. Započeti s travom, posebno peršinom i listovima maslačka, jer sadrže njima važan kalcij. Hranu koja napuhuje (kupus, lucerna/djetelina, lišće korabe) kasnije uvesti u prehranu. Od voća su dobrodošle jabuke, breskve, marelice, jagode i sl, tj. sve što zec može naći u prirodi u realnim količinama. Iz tog razloga suho voće i banane nisu preporučljive. Sjemenke kukuruza i zobi su izvor ugljikohidrata, a sjemenke suncokreta i lana izvor masnoća, pa je važno sve njih redovito posluživati kada za to dođe vrijeme. Kućno ukrasno bilje im NIKAKO ne smije biti dostupno, jer je za njih najčešće otrovno.

Pročitajte i [česta pitanja o othranjivanju zečića](#).

Važno!

Kada zečica težeg od 300 grama puštate da slobodno šeće kupaonicom ili nekom drugom prostorijom, svakako **maknite rešetke kaveza**! Zeko često skoči na njih, nogica mu zapne između rešetki i u sveopćoj panici pukne! Isto tako, **NIKAD nemojte dizati bebu na visinu iznad 20 cm**. To se odnosi i na hranjenje na trosjedu, na stolu, u krilu itd. Skokom sa visine veće od 20 cm mladi zečevi lako slome svoje krhke kosti. Iz istog razloga, maknite svo pokušstvo na koje mogu skočiti, jer skakanjem sa primjerice stolice ili niskog ormarića na tvrdi pod znaju slomiti i 3, pa čak i sve 4 nogice, i tada im više nema spasa. Bilo je mnogo takvih ozljeda u stanu nalaznika zečica, jer zbog brzog rasta kosti nisu bile dovoljno jake da izdrže taj udarac pri skoku s visine na tvrdu podlogu. Ipak se s tim ne susreću u prirodi... Ukoliko nemate hodnik ili prostoriju bez pokušstva, zečica radije držite u kavezu (poželjne dimenzije su 100 x 50 x 60 cm). U svakom slučaju, budite jako, JAKO oprezni!

Dodatni kalcij za jačanje kostiju

Rahitis, te pomankanje kalcija i vitamina D kod othranjenih zečeva javlja se između 2. i 7. tjedna starosti, kada jako brzo rastu (doslovno udeseterostruče svoju težinu u nekoliko tjedana!). Tada su najčešći lomovi kostiju.

Nadomjestak kalcija, koji se mora davati **zečiću težem od 350 grama (ne ranije!)**, je WELPENKALK prah i tablete i/ili CANILETTEN tablete - mineralni dodatak hrani za odrasle pse. U toj dobi dovoljno mu je jednom dnevno, između 2 hranjenja, dati 0.5 grama praha pomiješanog s vodom (ako je suplement u obliku tablete, izmrvite ju u prah).

WELPENKALK prah i tablete: **zeki od 500 g težine** dati jednom dnevno petinu male poravnate žličice praha (tj. količinu koja bi stala u praznu kapsulu probiotika) ili manji dio jako usitnjene tablete. Prah pomiješajte s 3-4 ml vode, uvucite u špricu, dobro promućkajte i dajte zeki u usta. Treba ga dati između dva mliječna obroka (npr sat-dva poslije prethodnog i sat-dva prije idućeg hranjenja mlijekom), jer proteini iz mlijeka otežavaju apsorpciju kalcija. Ipak, ako zečić uporno odbija popiti suplement s vodom, možete ga umiješati u mlijeko (ali samo jednom dnevno, ne u svaki mliječni obrok). Bolje je da kalcij dobije na taj način, nego nikako.

Napominjemo da ova terapija jačanja kostiju neće dobro djelovati ako se u zeki ne razvije vitamin D, za što su mu potrebne sunčeve UV zrake (koje ne prolaze kroz prozorsko staklo!).

Dodatni vitamin D

Vitamin D važan je za apsorpciju kalcija i stvaranje kostiju, te neophodan za njihovo zdravlje i čvrstoću. Vitamin D3 nastaje u koži nakon izlaganja sunčevim zrakama (UVB). Stoga je važno da zečica izloži sunčevim zrakama na sljedeći način: otvorite prozore dok je zečić u kavezu (ne pušten!). Ne stavljajte ga direktno na sunce, da ne dođe do toplinskog udara. Dovoljne su UV zrake koje se odbijaju od pokušstva i zidova ili se probijaju kroz oblake. Dobre UV zrake ne prolaze kroz staklo, pa u prostoriji u kojoj držite zečica u kavezu prozori trebaju biti otvoreni kad god je to moguće. Naravno, lagano direktno sunce ujutro ili predvečer neće mu škoditi, no nikako ne smije ostati na suncu tijekom dana, jer bi uginuo od topline. Stoga budite jako oprezni!

Zec ne smije dobiti vitamine injekcijom pod kožu! Vitamini koji su sadržani u zamjenskom mlijeku i probiotiku su sasvim dovoljni!

Kako nabaviti AD3E vitamin i suplement kalcija?

Možete pitati našu udrugu da vam pošalje ove lijekove, tako da ispunite sljedeći [obrazac](#). Udruga će vam besplatno poslati paket, ako je u mogućnosti. Na taj način trudimo se pomoći zečićima da ojačaju krhke noge i budu manje podložni fatalnim lomovima kostiju.

Paket sadrži: [AD3E vitamin](#), [suplement kalcija](#), [Sinersul sirup](#) i detaljne [upute za doziranje](#). Ovi lijekovi se daju u točno određenim količinama i razmacima, te uz **velik oprez!**

Dodatna pomoć za Vas:

Tablica za okvirno određivanje starosti bebe zeca i količina zamjenskog mlijeka po obroku:

Starost (dani):	Težina bebe (grami, g):	Količina po svakom obroku (mililitri, mL):	Broj obroka dnevno (preporučljivo puta na dan):	Ukupno ml tijekom cijelog dana (otprilike):	Ostala hrana:	Lijekovi - preventivni (davati i zdravoj bebi):
1 dan	80 grama	1 - 2 (1.5) mL po obroku	5 x dnevno	6 ml ukupno	Immunoboost!	prObiotik, sirup Sinersul + Immunoboost
3	100	2 - 3 (2.5)	4	10	Immunoboost!	prObiotik, sirup Sinersul + Immunoboost
5	120	4 - 5	4	16	Immunoboost	prObiotik, sirup Sinersul
7	200	8 - 10	4	32	ne	prObiotik, sirup Sinersul
10	250	12	4	48	ne	prObiotik, sirup Sinersul
12	350	15	4	60	da, početi davati	prObiotik, sirup Sinersul
16	400	20	3	60	da	prObiotik, sirup Sinersul
20	500	25 - 30	3	75	da	ništa, ako je zdrav
24	600	30	3	90	da	ništa, ako je zdrav
28	700	35	3	105	da	ništa, ako je zdrav
35	800	40	2	80	da	ništa, ako je zdrav
45	1000	40	2	80	da	ništa, ako je zdrav
70	1200 (1.2 kg)	0	0	0	da	ništa, ako je zdrav

* Tablica sadrži okvirne podatke, nastale iz našeg vlastitog iskustva s mladuncima divljih zečeva, ali brojke mogu varirati, ovisno o slučaju. Zadnja izmjena tablice: 3. svibnja 2012.

Ako se pitate zašto bebe treba hraniti i do 5 puta dnevno, a u prirodi ih majka hrani 1 ili 2 puta, to je zato što mlijeko takve kvalitete, kao što je mlijeko majke zečice, još nitko nije uspio napraviti. Gornja uputstva o količini i redovitosti hranjenja nastala su na osnovi dugogodišnje prakse.

Divlji zec i ostala hrana

Zdravom divljem zecu mora biti poslužno:

zamjensko mačje mlijeko s prObiotikom	svaki dan, sve do prilagođavanja za povratak u prirodu (količine pred kraj smanjivati)
voda u maloj zdjelici (ne u pojilici!)	od prvog dana života
sijeno	od prvog dana života
grančice voćaka	od prvog dana života
sirup protiv kokcidija	prvih tjedan dana života kod hranitelja (starost nebitna)
Sunčeva svjetlost	od prvog dana života, po uputama (vidi podnaslov Dodatni vitamin D)
suplement kalcija	od 350 grama težine na dalje, po uputama
zelena hrana (biljke)	postepeno, nakon navršenog drugog tjedna starosti (težina cca 350 grama)
voće, u manjim količinama	1-2 dana nakon pozitivne reakcije na zeleno
sjemenke (kukuruz, zob, lan, suncokret...)	nakon pozitivne reakcije na zeleno i voće, može dobiti u srednjim količinama

Voda mora biti poslužena u zdjelici, jer će se zec nakon puštanja susretati s potocima i iz njih piti.

Sijeno se može nalaziti kao podloga od prvog dana i zec će ga vrlo rano početi grickati. No, kasnije je takvu podlogu potrebno često mjenjati, pa je tada bolje staviti piljevinu.

NE otapati suhu hranu za kuniće u vodi i davati bebi zecu!

NE davati kravlje i slična mlijeka - ako zec preživi, samo je imao sreće... No, i dalje će zbog krive prehrane mlijekom tijekom života postojati velika šansa da mu puknu kosti, čak pri jednostavnom skoku.

NE davati kašicu za ljudske bebe!

NE davati vitamine!

NE zadržavati othranjenu divlju životinju u zatočeništvu!

Što dati bebi divljem zecu kada počne jesti zeleno?

Divljem zecu poslužite više trave koja sadrži kalcij za izgradnju kostiju - primjer je mnogo maslačka (radiča) i mnogo peršina. Ne brinite zbog unosa mnogo kalcija, divlji zec će te količine uzimati samo kratko dok raste i dok se razvija, to jest tih nekoliko tjedana dok je kod vas. U prirodi će uzimati raznolikiju hranu nego što mu mi možemo poslužiti dok je u privremenom zatočeništvu.

Ne berite travu u gradovima! Drugi kućni ljubimci ondje obavljaju nuždu i na zeca mogu prenijeti neke bolesti.

Fotografija prikazuje neke od livadnih trava koje možete ponuditi divljem zecu:

1. Djetelina se vrlo rano daje divljim zečevima, već sa nekoliko tjedana starosti. Ali pazite na količinu, jer preveliki udio nekih vrsta djetelina može dovesti do nadimanja zeca. Bolje davati manje količine, i to samo sitne (niske) djeteline. Nikako se ne preporučuje visoka stočna djetelina.
2. Lišće divlje, nešpricane jagode
3. Slak je penjačica koja cvjeta lijepim nježnim bijelim cvjetovima. Penje se po raznim travama i nije ga potrebno skidati s njih, iako ga je teško naći u većim količinama.

4. Matičnjak (mellisa) je ljekovita medonosna trava i ima miris po limunu.
5. Razne trave poput ljuljeva, vlasulja, vlasnjača i njima slične najčešće se mogu naći na livadama. Kada su malo starije teže ih je brati, jer neke imaju tvrđu stapku.
6. Bagrem (agacija, akacija) je stablo koje nalazimo i u gradovima, a cvate u svibnju. Cvijet je slatkast i zečevi vole kako cvijet, tako i mlado lišće, no ni od starijeg ne zaziru. Dobar je odabir za zeca ako ga othranjujete u gradu i ne možete doći do svježih čistih trava.
7. Trputac – na slici uskolisni, ali zečevi vole i širokolisni trputac.
8. Preslica
9. Maslačak (regvet) raste na livadama, šljunčanim i polušljunčanim terenima, uz putove, na sjenovitijim mjestima. Nerijetko raste u grupama i stoga ga je lako uočiti i nabrati. Zečevi ga vole, a dobar je i zato što ima puno kalcija. Maslačak cvjeta žutim cvjetovima.
10. Postoji i trava vrlo slična maslačku, ali je pikavih vrhova listova - obični kostriš. To zečevima ne smeta i rado ga jedu.
11. Divlja mrkva - samo pazite da ne uberete neku drugu biljku sličnog izgleda! Divlja mrkva ima bijeli štitasti cvat, a od drugih se štitarki razlikuje po jednom crnoljubičastom cvijetu u sredini cvata.
12. Ljepljiva bročika

U prehrani divljeg zeca jako je važna raznolikost, jer će se nakon puštanja u prirodu susretati s raznim biljkama, koje mu možda nismo uspjeli dobiti.

Zapamtite što vam Udruga iz iskustva savjetuje, te zapamtite da **veterinar** bilo kojim drugim savjetom može nesvjesno naštetiti mladuncu životinje. Na žalost, većina veterinara u RH i šire tvrdit će da bebu zeca nije moguće othraniti (a ta tvrdnja nije istinita) ili će općenito davati pogrešne savjete. Beba zeca ima velike šanse da preživi uz onoga tko zna za tekstove s ove web stranice. Dobrog veterinara prepoznat ćete i po tome što će priznati ukoliko nema iskustva s divljim zečevima, te se educirati kod kolega koji imaju iskustva. Tek tada će primijeniti određeni način liječenja zeca ili davati savjete o othranjivanju mladunčadi bez majke. Svaki veterinar ne mora znati sve o svim (zaista mnogobrojnim) životinjama, no htjet će naučiti.

Fotografije divljih zečeva na othranjivanju

Album slika o prehrani beba divljeg zeca možete pogledati i na Facebooku: [ALBUM 1](#) [ALBUM 2](#)

Pogledajte i [video zapise o othranjivanju divljih zečeva](#)

Sljedeće fotografije slikane su u TarraLandu, a prikazuju razvoj i hranjenje beba divljeg zeca.

Beba divljeg zeca, stara tek nekoliko dana:

Beba zeca od desetak dana:

Beba od niti 3 tjedna:

Beba od 4.5 tjedna:

Usporedba bebe starosti 10-tak dana i bebe stare 4.5 tjedna:

Opresz! Upravo zbog njihovog JAKO BRZOG rasta (vidljivo na slici iznad) PAZITE na sve savjete u vezi lomova kostiju, te kako to pokušati spriječiti pravilnom prehranom i suplementima.

Možete nam i vi poslati svoje fotografije, putem [ovog obrasca](#). :)

Kada treba veći prostor?

Zečevi se u prirodi skrivaju u visokoj travi. U vašoj kući treba im kartonska kutija, kućica za kunića ili neko slično skrovište, gdje će se osjećati sigurno i moći pobjeći ako se uplaši. Većeg zeku nikad ne zatvarajte u premali kavez!

Kada zeko počne jesti zeleno (u dobi od oko 2 tjedna) potreban mu je veći prostor za kretanje. Prostor je zaista neophodan, kako bi mu se pravilno razvili mišići, kosti i probava. S obzirom da je zec aktivan predvečer i noću, u to doba treba imati dovoljno prostora za trčanje i to po površini na kojoj se neće klizati.

Može poslužiti hodnik ili bilo koja prazna prostorija, ali i kupaonica. No ako radite s perilicom rublja ili ispuštate vodu, maknite zeca iz prostorije jer se ne smije naviknuti na te zvukove, a može se i jako uplašiti, što je opasno.

Obavezno osigurajte balkone i prozore - zec može visoko skočiti! Bilo je mnogo slučajeva da je zeko star oko mjesec dana skočio preko balkona ili prozora.

Maknite rešetke kaveza, kako ne bi skočio na njih! Ako mu nogica zapne između rešetki, mogao bi se uspaničiti i slomiti ju pri pokušaju da se oslobodi. To je nažalost česta ozljeda pri othranjivanju zečića. Sklonite sve što bi ga moglo ozlijediti, pogotovo električne kabele. Divlji zec grize žice od telefona, struje (oprez!), sve drvene površine i uglove zidova... **Maknite sve kućne biljke**, jer su mnoge za njih otrovne (ako pojede nešto sumnjivo, odmah mu dajte usitnjeni aktivni ugljen otopljen u malo vode!).

Zečića **držite podalje od pasa i mačaka**, jer su mu to prirodni neprijatelji. Zečevi imaju strah od njih, iako to možda nećete odmah primjetiti.

Zec može početi divljati u zatvorenom prostoru ako se naglo pojavi. **Obavezno se udaljite da se smiri!** Ako ste u blizini, ODMAH čučnite!

Kad malo poraste, trebat će mu veći ograđeni prostor na otvorenom, gdje će se pripremati za [povratak u prirodu](#). Ako nemate takav prostor na raspolaganju, kontaktirajte nas! Ne zaboravite da su zečevi sretni samo na slobodi, u prirodi. To nisu životinje koje će vam sjediti u krilu i maziti se. Zato se trebamo pobrinuti da u prirodi mogu preživjeti i razmnožavati se.

Zanimljivosti i savjeti

- Divlji zec rađa svoje bebe na otvorenom, u travi. Bebe već imaju zubiće, dlaku i vide.
- Bebe u prirodi znaju i s dva mjeseca starosti dobivati mlijeko od majke zečice.
- **Hranite bebe u svom krilu dok su mlade** (u kućnoj odjeći jer ćete se zaprljati), a **kasnije bez da ih dirate**: na podu u većem prostoru, u kojem borave do odlaska na prilagođavanje. Što su veći teže ćete ih hraniti, jer su vrlo nemirni i po završetku hranjenja (prije nego stignete napuniti špricu) često u sekundi počnu trčkarati. Zečevi su živahni i kako ne bi iskočili kada ih se primi u ruke, dobro je napraviti "prsten" s kažiprstom i palcem oko njihovog vrata, tako da se jagodice samo dodiruju, a ima bar 1 cm prostora od zekonje do prstiju. Dok su najmanji, tj. imaju tek nekoliko dana, to jako olakšava hranjenje.
- Neke bebe zečevi toliko silovito grizu šprice da njihov vršak mogu odvaliti, stoga budite oprezni! Takvog zeca kada bude nešto stariji možete priviknuti da jede mlijeko iz zdjelice. Inače je dobro da zeko cucla što dulje.
- Zec star samo 1 dan sposoban je frktati, napadati prednjim šapama i prilično jako ugristi vašu ruku. Neobično ali istinito. Ali nemojte se bojati. Takvog zeca zamotajte u kuhinjsku krpu za vrijeme hranjenja.
- Grebanje šapicama po vratima i namještaju, te grickanje kablova i štokova, svojstveno im je kao i kunićima. Moguće je da od zeca nećete moći na miru spavati.
- **Zeka nikada nemojte hvatati ili držati za uši!** Dok su manji, možete im cijelo tijelo obuhvatiti rukama i podići ih. Kad su veći, možete ih uhvatiti za kožu na leđima (odmah iza vrata - pritom obuhvatite što više kože). Zečiće teže od 300 grama ne dižite više od 20 cm iznad tla.
- **Nemojte ih dulje držati u transporteru** - za razliku od kunića, divlji zečevi u prirodi NE žive u tunelima pod zemljom i potreban im je velik i pregledan prostor. Ne vozite ih automobilima ako nije neophodno.
- **Ne dajte zecu da skače po žicama od kaveza** - ako mu zapne nogica može ju lako slomiti.
- **Obavezno osigurajte balkone i prozore** - zec visoko skače (bilo je slučajeva da je zec star mjesec dana skočio preko balkona ili prozora).
- Zec skače vrlo iznenada i ne možete procijeniti koji će biti njegov sljedeći pokret, kao što to možete kod kunića.
- Ako nađete nešto stariju bebu (staru više tjedana), beba će biti toliko uplašena da bi se mogla ozlijediti divljajući u prostoru u kojem je zatvorena. Budite oprezni.

- Približavanjem težini od 800 grama beba postaje pažljivija i sve više divlja - a takva kod nalaznika treba i ostati. Ukoliko se nalaze zajedno, zec koji je mlađi od onog koji počinje divljati, prije vremena poprima takav način ponašanja - kopira ponašanje starijeg zeca.
- Beba divljeg zeca može i smije jesti zemlju, kao i vlastitu kakicu.
- Bebe divljeg zeca prvih dana gotovo da nemaju kuglice i ne piške. Tada još nije potrebno za njima čistiti.
- Divlji zec može biti uredan i sam naučiti koristiti wc ili obavljati nuždu samo u svojoj gajbici. No ako to ne želi, nemojte ga prisiljavati. Inak će za par tjedana otići u prirodu.

Što ako beba zeca ne želi zamjensko mačje mlijeko?

- Ako ljudsko dijete ne želi jesti jabuku nego mu je draža čokolada, to ne znači da ćete mu dati čokoladu. Tako ni zečiću ne treba udovoljiti ako mu se više sviđa kozje ili kravlje mlijeko, koje je za njega loše. **Beba ne zna što je za nju najbolje – zato ima vas da joj pomognete.** Morate naučiti zečića da prihvati novi okus zamjenskog mačjeg mlijeka. Ne brinite se ako ne jede unutar 24 sata od trenutka pronalaska, ali **u roku od 36 sati MORA početi jesti.**
- **Ako ste bebu do sada hranili kravljim mlijekom**, najlakši način je da u početku miješate npr. kravlje sa zamjenskim mačjim mlijekom, sve dok zeko potpuno ne prijeđe na mačje mlijeko – što će trajati dulje od početnih 24 sata privikavanja. Način je jednostavan i ukoliko ste snalažljivi i strpljivi, 100% ćete uspjeti prebaciti ga na zamj. mačje mlijeko. A to zečiću spašava život! Ovaj postupak miješanja mlijeka treba provoditi samo ako beba zeca ne želi mačje, nego kravlje mlijeko na koje se priviknula.
- **Ako beba zeca ne želi jesti nikakvo mlijeko** (npr. ako je dulje vrijeme pila mlijeko majke zečice), na vama je da ju prisilite da ga jede – i to mačje, a ne mješavinu mačjeg i kravljeg mlijeka. To ćete učiniti tako da zeca zamotate u ručnik ili krpu, pridržavajući njome prednje šapice stisnute uz tijelo. Vršak šprice gurnite s jedne strane usta i lagano ju pomičite dodirujući zecu nepce, jezik i unutrašnju stranu obraza uz kapanje mlijeka. Beba zec će kroz koji dan (najčešće unutar 36 sati) prihvatiti novi okus.

Hitna stanja

Ovdje ćemo opisati postupak kod hitnih stanja, u kojima je vaše brzo djelovanje od životne važnosti za divljeg zečića. O čestim bolestima možete pročitati [ovdje](#).

Prisutan je određen, nezanemariv postotak othranjivanih beba koje su skoro uginule. Savjet: unaprijed dobro pročitajte ovaj tekst i imajte sve pripremljeno ako zec bude bolestan. Ne odustajte! Iznenadili biste se koliko su to hrabre životinje i kolika im je želja za životom. Ukoliko dođe do simptoma bolesti, pogotovo onih težih, svaka minuta je bitna.

OBAVEZNO ODMAH NABAVITE u ljekarni:

- [Probiotik](#) (Prolife, Linex, Ferzym ili neki drugi)
- [Sinersul, Sulotrim ili Bactrim](#) sirup za djecu. Za ove sirupe potreban je recept, ali objasnite zašto vam hitno treba i inzistirajte da vam prodaju.
- Inzulinsku špricu (od 1 mL) bez igle.

Pošaljite nekoga da odmah nabavi ove lijekove, a vi nastavite čitati tekst.

Razlozi:

Bolest može biti uzrokovana kravljim mlijekom, koje za zeca nije dobro jer nije dovoljno hranjivo. No, ni zamjensko mačje mlijeko s probiotikom, koje je daleko bolje, nije poput zečjeg mlijeka. Pripremite se na vrijeme da se bolest može pojaviti iznenada i, ako se ne liječi, završiti tužno nakon svega nekoliko sati.

Simptomi:

Probavne smetnje. Može se, ali ne mora očitovati proljevom. Prisutna je smanjena aktivnost. Zec se bori sa slabošću, ubrzo leži na boku, teško diše, otvarajući usta kao da „hvata zrak“. Ne može držati glavu ni šape u položaju u kojem ga stavite, već odmah klone, isteže se i grči. Trbuščić mu postane „kašast“, „voden“... Kunić kod ovakvih simptoma obično ugiba, barem mi nikad nismo doživjeli da je kunić preživio takvo stanje. No, **zečevi su daleko otporniji od kunića**. Snažniji su, hrabriji i bore se za život mnogo jače nego kunići - mogu se izvući iz bolesti u kojima bi kunić odmah pokleknuo i na neki se način predao. Dakle, kod divljih zečeva su velike šanse da prežive, ukoliko se simptomi uoče na vrijeme i ukoliko se postupi točno onako kako je napisano.

1. korak: Još ne dirajte zeca. Pripremite:

- šalicu i u njoj najmanju količinu vode koju možete staviti - manje od jedne male žličice
- kapsulu [prObiotika](#)
- [sirup Sinersul/ Sulotrim/ Bactrim](#)
- špricu od 3 mL
- špricu od 1 mL
- svoju upornost

2. korak: Napravite "koncentrirani prObiotik", tako da usipate cijeli sadržaj kapsule u onu malu količinu vode u šalici. Promiješajte.

3. korak: Pripremite 0,3 mL Sinersula u maloj šprici (=trećina šprice od 1 mL = 10 kapi)

4. korak: Pridržavajući mu glavu, uzmite zeca u krilo.

5. korak: Sa strane usta, dok je zeko na boku (po potrebi glavu okrenite manje ili više u smjeru neba), dajte mu "koncentrirani prObiotik" i pripremljeni sirup Sinersul tako što ćete mu u usta lagano kapati ove pripravke, usput vršak šprice u ustima lagano micati dodirujući zecu nepce, jezik i unutrašnju stranu obraza, kako bi potaknuli refleks gutanja.

6. korak: Kada završite, obavezno ! masirajte zeki trbušić. To ćete učiniti tako što ćete donji dio trbušića laganim pritiskom maziti u svim smjerovima (pri tome ćete pod svojim prstima osjetiti zekina crijeva poput sitnih zrnaca pijeska. Ova masaža zna potrajati preko sat i pol. Ne odustajte!

Zec se ovim postupcima može izvući i iz nemogućeg stanja!

Ne odustajte! Masirajte sve dok zeko diše!

7. korak: Beba u ovakvim situacijama često ne može održavati tjelesnu temperaturu. Obavezno ju grijte između svojih ruku, ili na neki drugi način (npr. napunite medicinsku rukavicu ili vrećicu s toplom vodom i stavite ju ispod njega). No, ako je beba vruća, položite ju uz hladni predmet, ali obavezno odvojen ručnikom.

Gdje sam pogriješio/la?

Beba zec najvjerojatnije nije hranjena [zamjenskim mačjim mlijekom](#), nego kravljim koje za njega nije dobro.

Također, vjerojatno s mliječnim obrocima nije dobivao [prObiotik](#) i [sirup protiv kokcidija](#) (Sinersul), a trebao je.

Nemojte davati salatu, kelj i djetelinu, jer pospješuju proljev! Oprez sa zelenom travom ako vidite da mekano kaka - tada odmah dajte "koncentrirani probiotik", a može i par kapi Sinersula, te poslužite sijeno. Pritom je važno razlikovati proljev koji je voden, od vitaminske kakice koja je čvrsto-mekana tvorevina grozdastog oblika (i nije razlog za paniku već je dobar znak).

Potrebno je pridržavati se teksta o [prehrani beba](#), koji će dovoljno pomoći u ranoj prevenciji bolesti. To uključuje i redovito davanje probiotika i Sinersul sirupa.

Male su šanse, ali je moguće da se nalaznik pridržavao savjeta s ovog portala i pravilno hranio mladunče sa zamjenskim mačjim mlijekom, a zec je svejedno obolio. Razlog je što zamjensko mačje mlijeko, iako je "najsličnije" zečjem, nije mlijeko njihove majke nego i dalje samo zamjensko mlijeko.

Najviše smrtnih slučajeva beba divljih zečeva ipak je uzrokovano pogrešnom prehranom ili time što su nalaznici nešto od navedenog samoinicijativno izbacili.

Statistika u trenutku pisanja ovog teksta dovoljno govori: čak 38 % beba divljih zečeva nije doživjelo ni prvih mjesec dana, jer se nalaznici nisu pridržavali savjeta s [ove stranice](#) ili nisu znali da metoda pravilne prehrane beba divljih zečeva postoji.

Ukoliko ste tekstove s ovog portala pročitali i točno se pridržavali uputa, dobar ste hranitelj zečića.

Ukoliko tekstove niste pročitali iako ste za njih znali, ili ste ih pročitali, ali se niste pridržavali naših savjeta, smatrajte se odgovornim za uginuće mladunca ili teško stanje u kojem se sada nalazi! Sada se borite za život ovog mališana, jer mi smo doista napravili sve što smo mogli da pomognemo Vama i njemu.

Ovaj tekst je odgovor na najčešće postavljeno pitanje nalaznika. Pročitajte i ostala [česta pitanja o bolestima](#).

Bolesti divljeg zeca

Nalaznike divljih zečeva najprije želimo utješiti, jer su daleko veće šanse da vi nešto prenesete zeki, nego on vama. Ipak, redovito perite ruke, posebno vašim najmlađima. Osnovna higijena je dovoljna da nema bojazni.

Divlji zečevi mogu obolijevati od raznih bolesti, uzrokovanih najčešće pogrešnom prehranom ili smanjenim imunitetom (jer su prerano odvojeni od majke zečice). Ovdje ćemo u par natuknica opisati nekoliko najčešćih bolesti, njihovih simptoma i načina liječenja za divlje zečeve. Za detalje nas morate kontaktirati na e-mail, jer trenutno ne stizemo napisati sve znanje koje imamo, a koje je vrlo opširno u vezi ovih životinja.

Za praktički sve niže navedene bolesti, pasta **Immunoboost** svakako je dobrodošla radi podizanja imuniteta, a vrlo je bitna i pravilna prehrana, te posebno određeni suplementi minerala i vitamina. Katkad je neophodno davati antibiotik, pri čemu molimo da veterinara upoznate s [popisom \(ne\)dozvoljenih lijekova](#) i njihovim doziranjem.

Pročitajte i [česta pitanja o bolestima](#).

Izlječive bolesti

Nadutost

Mladi zec ponekad ne zna stati i usisava mlijeko u sebe umjesto da normalno jede. To nije dobro i zato mu morate dozirati količinu po obroku - sukladno [tablici](#) koja prikazuje preporučene doze za njegovu dob. Jer, ako zeko pojede previše, može se naduti i od toga uginuti. Također, nadutost se može pojaviti i zbog nekih bakterija, a tada se često pojavljuje i proljev.

Liječenje: dajte zeki par kapi [Sab Simplex-a](#) nekoliko puta dnevno, dok nadutost ne nestane. To je otopina koju možete bez recepta kupiti u svakoj ljekarni. Za teže slučajeve obratite se veterinaru, da mu jednom dnevno da injekciju [antibiotika](#). Ne zaboravite masirati bebin trbušić nakon svakog obroka, kako biste spriječili nadutost.

Za prehranu i ostale lijekove dok je zeko nadut, koristite iste savjete kao i u podnaslovu "Proljev", bez obzira što zeko možda nema proljev.

Proljev

Najčešće ga uzrokuju paraziti i bakterijska oboljenja. Obavezno mu treba dati "koncentrirani [probiotik](#)" (puno probiotika, nikad nije previše!), masirati trbušić, i postupiti po savjetima za [hitna stanja](#). Poželjno je otići kod veterinara, kako bi mu dao injekciju [antibiotika](#) (enrofloksacina), koji ubija "loše" bakterije koje su mu se namnožile u crijevima. Obično se daje jedna injekcija dnevno 3-5 dana, ali može i duže - po potrebi.

Uz antibiotik, dobro je dati i [Panacur i Sulfadimidin 32%](#) - to su antiparazitici. Davati zeki na usta tijekom 5 dana.

Ako othranjujete više zečića, odvojite bolesnog zečića od ostalih. Kako uzrok proljeva može biti parazit ili neka bolest, i drugim bi zečićima trebalo davati antibiotik, Panacur i Sulfadimidin - čak i ako trenutno ne pokazuju znakove bolesti. Ponekad drugi zečići dobiju proljev tek nekoliko dana kasnije. Koristite rukavice kada dirate zečiće, da bi spriječili prenošenje zoonoza (još nismo imali takav slučaj, ali ipak treba biti oprezan).

Može pomoći: lagani crni čaj, a kao hrana isključivo rijetko zamjensko mačje mlijeko. U težim slučajevima zamj. mlijeko treba potpuno izbaciti, barem na nekoliko sati. Ako je divlji zec već dovoljno odrastao da jede sijeno, tada zamj. mlijeko obavezno izbacite sve dok posve ne ozdravi, i hranite ga samo sijenom. Izbacite i svu svježnu hranu (voće, povrće).

Proljev se pojavljuje uz nadutost pa je potrebno postupiti i kao što piše pod "Nadutost", te "Kokcidije". Ako se javlja i temperatura, pročitati "Povišena temperatura".

Pojeo je otrovnu kućnu ukrasnu biljku ili neku kemikaliju

Ako je zeko pojeo otrovnu kućnu ukrasnu biljku, neku kemikaliju (tablete, prašak, gel), ili ste mu dali previše nekog lijeka na usta, odmah idite u dežurnu ljekarnu kupiti aktivni ugljen. Aktivni ugljen treba usitniti u prah, a to ćete najlakše učiniti ako ga stavite između dvije čajne žličice, kao kada mrvite tabletu. Za zeku težine oko 200 grama (starost 10-tak dana) uzmite prah u količini od 1/4 do 1/3 kapsule probiotika. Tu količinu ugljena otopite u 0,5 mL vode (pola male šprice). Cijelu količinu dajte zečiću na usta. Crna boja tekućine je normalna, a zečiću se možda neće svidjeti okus. Bitno je da aktivni ugljen dobije u roku od 1 sata od uzimanja "otrova", ili čim prije. Isti postupak ponovite i nakon 12 sati.

Kokcidije

Kokcidije su sitni paraziti u probavnom sustavu divljeg zečiča. Divlji zečevi ih često imaju. Zbog njih mogu biti naduti, dobiti proljev, a naposljetku i kolabirati ako se ne liječe. Upravo zato preporučuje se mladom divljem zečiču preventivno davati [Sinersul sirup](#) barem 7 dana.

Pročitajte i "Nadutost" te "Proljev".

Snižena temperatura

Snižena temperatura najčešće se javlja ako je zeko iskrvario. Pod hitno zeca zagrijati u rukama, ali uz oprez. Ako je temperatura previsoka ili preniska, organizam u zeki pokreće nepovratni proces radi kojeg ugiba. U tom slučaju daje mu se [infuzija](#), prethodno zagrijana u rukama.

Pročitajte i "Unutarnje ozljede" i "Ozljeda od mačke" na stranici [Ozljede](#).

Povišena temperatura

Najčešće se javlja zbog upale (kod ozljeda ili bolesti). Simptomi su: izrazito vruće uši, a često i nemogućnost održavanja ravnoteže. Zeko pada na bok, vrti se oko svoje osi u jednom smjeru, nagnje glavicu, itd. Pod hitno zeca staviti uz zaleđeni predmet, ali tako da zeko bude odvojen ručnikom od leda, i to uz oprez. Ako je temperatura previsoka ili preniska, organizam u zeki pokreće nepovratni proces radi kojeg zeko ugiba. Davati zeki barem 3-5 dana injekcije [antibiotika](#), jer se povišena temperatura javlja kada je prisutan neki upalni proces (bakterije u organizmu ili infekcija zbog ozljede tkiva), ali može biti prisutna i zbog bolesti.

Pročitajte i "Unutarnje ozljede" i "Ozljeda od mačke" na stranici [Ozljede](#).

Dehidracija

Dehidriranost se najčešće osjeti na ovaj način: ako zekinu kožu lagano "uštipnete" (tako da nježno povučete kožu), koža se ne vraća ili se izuzetno sporo vraća u prvotni položaj. U tom slučaju hitno mu treba dati [infuziju](#) (injekcijom, ispod kože) i ponuditi zamj. mačje mlijeko ili barem običnu vodu na špricu i u zdjelici (ovisno o starosti divljeg zečiča).

Neuhranjenost/ kriva prehrana

Ako je zeko star manje od 3 tjedna i nalaznik ga nekoliko dana ne hrani zamjenskim mlijekom već samo zelenom hranom i sl., tada organizam mladog divljeg zeca počne "propadati", tj. "jesti samog sebe iznutra". Naposljetku organi otkazu i zeko ugiba od pothranjenosti. Slično, ali u nešto blažem obliku, javlja se kada mu nalaznik daje kravlje/ kozje mlijeko i slična mlijeka koja su manje hranjiva, tj. prerijetka. Dugoročna posljedica često je [izvrtanje nogica](#), što je grozno za vidjeti, a može se tako jednostavno spriječiti pravilnim othranjivanjem na zamjenskom mačjem (ili zamj. psećem) mlijeku.

Neizlječive bolesti

Neizlječive bolesti su zapravo virusne bolesti. S njima se zec rađa, tj. može ih dobiti jedino od majke divlje zečice, tijekom porođaja ili preko mlijeka u kojem ima virusa. Iako su visoko smrtonosni, ti virusi najčešće nisu prenosivi na ljude, nego su specifični za određenu vrstu životinje.

EBHS virus

EBHS virus je skraćeni naziv za eng. European Brown Hare Syndrom virus (hrv. sindrom europskog smeđeg zeca). Nije prenosiv ni na ljude, ni na druge životinje, pa čak ni na pitome kuniće. Pojavljuje se nakon 50. dana starosti, razvija se u zečiču 3-7 dana i zatim on, najčešće bez vidljivih simptoma, iznenada ugiba. Virus je visoko prenosiv na druge divlje zečeve i to, koliko je za sada poznato, samo na vrste *Lepus europaeus* i *Lepus timidus* (a to su jedine koje obitavaju u našim krajevima). Smrtnost je 99% (rekli bismo i 100%). Lijeka nema.

Ozljede divljih zečeva

Zečeve ponekad nađu ozlijeđene ili se ozlijede za vrijeme othranjivanja. Ovdje opisujemo najčešće ozljede divljih zečeva, ali liječenje se u određenoj mjeri može primijeniti i na kuniće.

Vrlo je bitna pravilna prehrana, način držanja/oplođenja prema zecu, te posebno određeni suplementi minerala i vitamina. Katkad je neophodno davati antibiotik, pri čemu molimo da veterinara upoznate s [popisom \(ne\)dozvoljenih lijekova](#) i njihovim doziranjem.

Ozljede tkiva

Ozljeda oka (kosilicom i sl.)

Ozljede oka fleksericom su jako česte. Ovakve ozljede u većini slučajeva završavaju tako da se oko upali i mora se vaditi, a zatim se područje gdje je bilo oko mora zašiti. Nemojte čekati s odlaskom veterinaru ako vidite da oko bubri, jer to znači da je puno gnoja.

Kako biste to spriječili, ozlijeđeno oko ispirite s [1% -tnim Betadine-om](#) (napomenite u ljekarni da trebate otopinu joda [za ispiranje oka](#)). Također, barem 2x dnevno mažite zekino oko s antibiotskom masti [Chloramphenicol ili Tobrex](#). Liječite ga tako 10-tak dana (ili dok se simptomi ne povuku).

Ukoliko nema poboljšanja ili oko bubri, odvedite ga veterinaru da nekoliko dana za redom dobiva injekcije [antibiotika](#) (enrofloksacina). Učinite sve da izbjegnute operaciju, jer nakon primanja narkoze najvjerojatnije će uginuti u roku od 10-tak dana. Pročitajte i "Povišena temperatura".

Sljedeće fotografije prikazuju divljeg zečića s ranjenim okom, nađenog 10.5.2008.

1. korak
Krvarenje po mojem dolasku.
Zovem veterinara.

2. korak
Ispirem vodom iz inzulinske
šprice, a zatim kapam Rivanol.

3. korak
Zaustavljam krvarenje
sterilnom gazom.

4. korak
Prstom stavljam antibiotsku
mast za oči Chloramphenicol.

5. korak
Par sati kasnije, prije
zekine večere.

Ozljeda od mačke

Ako je mačka ozlijedila zeca i takvog ga donijela vama, šanse za preživljavanje su izuzetno male. Naime, mačke u svojoj slini imaju velik broj raznih bakterija koje ugrizom prenesu zecu. Ukoliko ubrzo ne iskrvari, vjerojatno će uginuti u roku od par dana zbog bakterija koje su mu ušle u krv. Iz tog razloga savjetujemo: ako jako krvari, treba što prije kod veterinara dobiti [infuziju](#) i [antibiotik](#). Čak i ako ne krvari, savjetujemo da mu veterinar da injekciju antibiotika barem 3, a poželjno je i 5 dana za redom.

Velika je vjerojatnost da će se mačka u roku od 24 sata vratiti na isto mjesto gdje je uzela prvog zečića, pa donijeti drugog, čak i trećeg vama pred vrata. To se već događalo. Ukoliko ne možete mačku zatvoriti na 5 dana da zaboravi na svoj "plan" (a to bi bilo najbolje), onda barem pomno pratite idućih dan-dva gdje se kreće i što radi, kako ne bi donijela novog zečića.

Pročitajte i [česta pitanja o ozljedama od mačke/psa](#). Također pogledajte i podnaslove "Unutarnje ozljede", "Povišena temperatura" i "Snižena temperatura".

Ozljeda kože

Najčešće ne zahtijeva ništa osim ispiranje [1%-tnim Betadineom](#), koji će dezinficirati ranu. Ako nastanu krastice koje se gnoje, obavezno ispirite i [hidrogenom](#) jednom dnevno. Ako je ozljeda kože na većoj površini, mora se zašiti odmah isti dan. Ako se ne može zašiti, zeki trebati davati i [antibiotik](#) (najčešće injekcije), a područje rane može se mazati [Granugelom](#) koji pospješuje zarastanje rana.

Pročitajte i "Povišena temperatura". Također, ako je ozljeda nastala jer je zečića ugizla mačka, primijenite savjet "Ozljeda od mačke".

Ozljeda uha

Čak i ako je otrgnut velik dio uha, najčešće nije potrebno nikakvo liječenje jer je uho divljeg zeca njegov najotporniji organ. Ipak, radi prevencije preporuča se mazanje [1%-tnim Betadine-om](#), kao kod "Ozljeda kože".

Unutarnje ozljede

Do unutarnjih ozljeda, koje ljudima nisu vidljive golim okom, najčešće dolazi pritiskom na malo tijelo zečića. Tako vi ili vaš pas možete stati na bebu zeca ako ga niste vidjeli u travi, ili ga mačka može stisnuti svojom čeljusti dok ga nosi k vama. Unutarnje ozljede su zapravo krvarenja koja je praktički nemoguće vidjeti, a kada krenu, nemoguće zaustaviti. U tom slučaju sve ovisi o samoobnavljanju organizma ranjenog divljeg zečića, koje kod unutarnjih ozljeda, nažalost, najčešće nije uspješno.

Pogledajte i "Povišena temperatura" i "Snižena temperatura".

Prijelomi kostiju

Prijelomi kostiju i kralježnice događaju se nenamjernim nanošenjem ozljeda zecu (najčešće poljoprivrednim alatima i strojevima), te ako nalaznik zadrži mladunče divljeg zeca u zatočeništvu, umjesto da ga nakon othranjivanja vrati u prirodu. Prijelomi kod takvih zečeva su česti, jer su divlji zečevi skloni samoozlijeđivanju sve do teških prijeloma i samim time fatalnih posljedica. Također, pogrešnom prehranom i **ne**-davanjem suplemenata (iz ovog [poklon paketića s lijekovima](#)) nalaznik može uzrokovati da dođe do samo-loma kostiju kod zeca, jer su mu noge prekrhke.

Ipak, čak i ako nalaznik daje suplemente mladom divljem zecu i dalje postoji šansa da se zečić ozlijedi. Važno je da zečić težeg od 300 grama ne dižete više od 20 cm iznad tla, te da sklonite svo pokušstvo na koje bi mogao skočiti kada ga puštate po kući. To posebno vrijedi za njegov kavez, jer ako skoči na njega i noga mu zapne između rešetki, može ju slomiti u paničnom pokušaju da se izvuče.

Preventivni lijekovi, i lijekovi nakon lomova:

Kako bi se umanjila šansa da dođe do loma kostiju kod divljih zečića koje othranjuje čovjek, preporučuje se davati im [suplement kalcija i AD3E vitamin](#) u točno određenim [dozama](#) (kod doziranja AD3E iz [poklon paketića s lijekovima](#) potreban je **velik** oprez!). Također, obavezno je "sunčati" zečića, tj. izlagati ga direktnim sunčevim zrakama (**ne** preko stakla!), kako je opisano [ovdje](#).

Isti suplementi (kalcij i AD3E vitamin), kao i sunčanje zečića, preporučuju se i kod liječenja već slomljenih kostiju. Uz navedene lijekove slomljene kosti brže i bolje srastu.

Prijelomi mogu biti teži ili lakši. Težim prijelomima kod divljeg zeca smatraju se otvoreni prijelom noge (kost izlazi iz tkiva), ili zatvoreni prijelom koljena ("kuka"). Lakši prijelomi mogu biti napuknuće noge ili potpun lom kostiju, ali zatvorenog tipa. To su lakši prijelomi, jer kod mladih zečeva kosti pravilnom njegom izuzetno brzo srastaju. Uz to, čak i bez jedne prednje noge zec je jednako brz kao i sa sve 4 zdrave. No, sa stražnjom nogom to ipak nije slučaj.

Otvoreni prijelom noge

Otvoreni prijelom (kost viri iz mesa) mora se vrlo brzo sanirati. To uključuje amputaciju (pod narkozom, naravno!) kod veterinaru. No, iz našeg iskustva možemo konstatirati da takav divlji zeko najčešće ugiba u roku od 10 dana od narkoze. Nakon operacije potrebno je ranu držati suhom i čistom, te zeki davati [antibiotik](#). Također, potrebno je postupiti kao kod "Ozljeda kože".

Pogledajte i "Preventivni lijekovi i lijekovi nakon lomova", "Povišena temperatura" i "Snižena temperatura".

Zatvoreni prijelom noge

Srećom, ovaj prijelom najčešće ne treba operaciju. Važno je da se noga stabilizira i da zeko s njom miruje barem 2 tjedna. Za to vrijeme uz hranu treba dobivati i [suplement kalcija i AD3E vitamin](#) u točno određenim [dozama](#), kako bi kosti srasle. Također treba dobivati i [antibiotik](#). Za detaljnije upute pošaljite nam e-mail. Pogledajte i podnaslov "Preventivni lijekovi i lijekovi nakon lomova".

Ako nemate veterinaru u blizini, možemo vam poslati slike kako da stabilizirate nogu. U osnovi, uz nogu mu stavite štapić (npr. od sladoleda) te omotate gazom i zaljepite - no ne prečvrsto, kako mu ne bi stala cirkulacija u nozi. Ovaj savjet odnosi se na unutarnji prijelom prednje noge i napuknuće stražnje noge. No, potpuni lom "koljena" (onaj dio koji nama djeluje kao kuk stražnje noge) je već teži unutarnji prijelom.

Da bi **smirili ozlijeđenog zečića** i lakše mu bandažirali slomljenu nogu, postupite ovako:

1. Uši mu prislonite uz tijelo, te uhvatite uši i kožu iznad vrata zajedno s jednom rukom, a s drugom rukom ga uhvatite za kožu kod stražnjeg dijela leđa ili guze.
2. Držeći ga tako, položite ga na mekano i postavite na bok tako da mu slobodno pritisnete prednji dio tijela uz podlogu, te tako da mu je slomljena noga gore na boku, tj. da nije ispod njega.
3. Dok tako leži, druga osoba (čak i dijete) ga pri tome može s mokrom vatom ili krpicom maziti po glavicu laganim ali osjetnim pritiskom, kao da ga liže mama. Ali samo po čelu i samo u smjeru dlake, to jest od razine očiju prema ušima. To ih često smiruje.
4. Za to vrijeme treća osoba mijenja bandažu.

Umirivanje mokrom krpicom po glavi, tj. simulacijom lizanja/čišćenja, može se započeti prije nego ga stavite na bok kako je opisano.

Koliko su zečićima kosti krhke, toliko je ujedno specifično i da brzo zarastu. Lom kuka kod zeka starog 1.5 - 2 mj. bude kao nov za mjesec dana. Slomljena šapica kod zečića starog 3-5 tj. za 14 dana bude zdrava i srasle kosti. Kod skroz mladog zečića moguće i brže. ALI, šapica će vjerojatno biti kržljava kada zeko odraste. Razlog je što izuzetno brzo raste u kratkom vremenu (u prvih mjesec dana života doslovno udesetorostruče svoju težinu!) i ranjena noga ne može oporaviti kosti dovoljno brzo.

VAŽNO! Zbog izuzetno brzog rasta zečiću treba **mijenjati gips svakih 7 dana** (kod najmanjih čak i 5!) kako im ne bi stala cirkulacija u šapici i tkivo počelo umirati. Veterinar koji vam savjetuje drugačije, vjerojatno ima iskustva u liječenju mačića, štenaca i sl., ali nije svjestan da divlji zečići rastu puno brže. Na sljedećim fotografijama možete vidjeti što se dogodilo zečiću kojem su gips držali 11 dana. Prstići su mu pocrnili, a nogica zakržljala. Koža mu je na nekim mjestima bila tanka i vidjela se kost. Da je preživio, šapicu bi morali amputirati i to vjerojatno visoko u nozi, inače bi se oslanjao na batrljak pa bi imao otvorene rane. Bez prednje šapice još bi se i mogao snaći u prirodi, ali bez stražnje to bi bilo gotovo nemoguće.

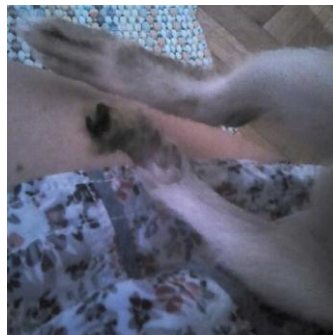
Pročitajte i [česta pitanja o lomu šapice](#).

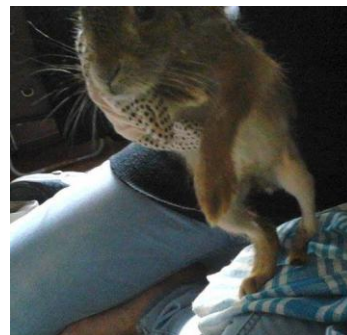
Zeko prije odlaska veterinaru - šapica je izvrnuta u stranu.
[RTG šapice](#)

Veterinar je izravnao šapicu i stavio gips.

Šapica slikana 10 dana nakon skidanja gipsa. Cirkulacija se nije ponovo uspostavila - prsti su ostali crni i beživotni.

Šapica je puno manja od one zdrave.

Prijelom prsta

Ako je u pitanju otvoreni prijelom, potrebno je postupiti kao pod "Otvoreni prijelom noge". Ako prstića više nema ili je tkivima jako slabo povezan sa šapom, izbjegnite narkozu i bilo kakve operacije, i samo zaliječite ranu - eventualni višak tkiva zekino tijelo će potpuno odbaciti. Mirovanje divljeg zeke nije potrebno, ali pazite da si ne grize ranu. Bilo bi dobro lagano ju zamotati i svaki dan mijenjati povoje kako bi rana bila na suhom. Pogledajte i "Povišena temperatura".

Prijelom kralježnice

Treba razlikovati prijelom kralježnice i uklještenje kralježaka. Kod uklještenja kralježaka često pomaže višetjedno mirovanje, te [B kompleks plus vitamin C](#). Kod potpunog prijeloma kralježnice nažalost nema povratka, niti je moguća operacija. Zec ostaje trajno nepokretan. U tom slučaju, najbolje što možete učiniti za njega je da ga humano eutanizirate. U protivnom biste mu godinama morali nekoliko puta dnevno: prazniti mjehur (jer najvjerojatnije neće moći sam mokriti), prati ga od mokraće, sanirati otvorene rane koje će mu se stvarati ležanjem na podlozi mokroj od mokraće, boriti se sa dekubitusima i sl. Za jednu divlju životinju kao što je zec, to bi bilo samo mučenje.

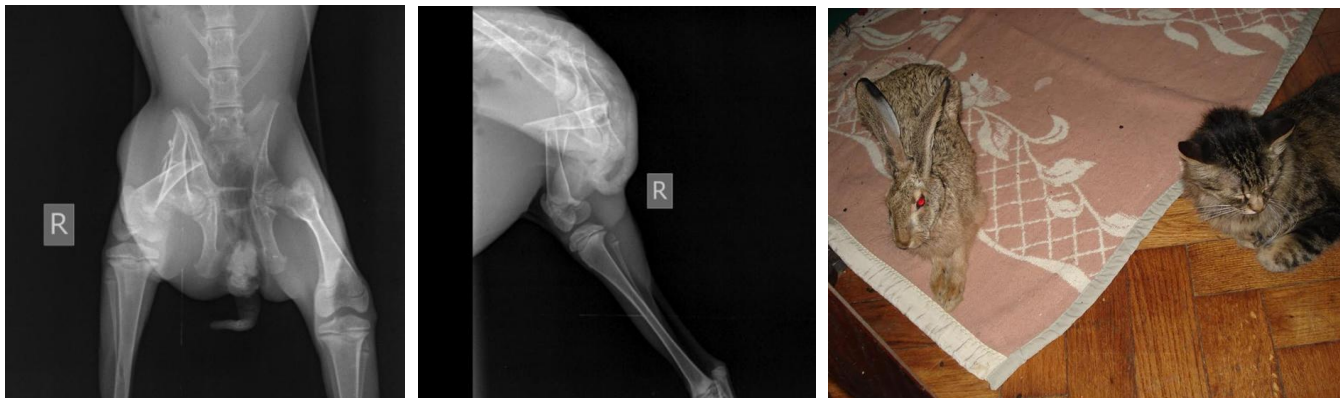
Prijelom lubanje, vitalnih djelova tijela ili više od jedne noge

Najčešće se preporučuje humana eutanazija. Zabilježen je jedan slučaj divljeg zeka s tri slomljene noge (zatvoreni prijelomi), koji je poživio nekoliko tjedana i skoro se izvukao. No, konačnu procjenu da li se za zeku isplati boriti, a da se on pri tome ne **muči**, prepustite stručnjaku.

Samo-lom prekrhkih kostiju

Nalaznik može uzrokovati samo-lom kostiju davanjem krive hrane i **ne**-davanjem suplemenata, jer će **ne**-davanjem istih zekine noge biti prekrhke. Zato je izuzetno važno da zečića hranite zamjenskim mačjim (ili zamj. psećim) mlijekom. Također, jako je važno da zeku "[sunčate](#)" dok raste, tj. izlažete direktnom (ali ne prejakom!) suncu, a poželjno je i da dobiva [suplement kalcija i AD3E vitamin \(uz oprez!\)](#) koje vam možemo [poslati poštom](#), zajedno s detaljnim [uputama o doziranju](#). Na ovaj način sprječava se da dođe do (inače relativno čestih) samo-loma kostiju prednjih, a posebno stražnjih nogu mladog divljeg zeca - zbog prebrzog rasta pucaju same od sebe.

Na sljedećim fotografijama možete vidjeti rendgensku sliku zeka koji nije dobivao suplemente, jer nam se nalaznici nisu javili na vrijeme. Kada je imao oko 800 grama došlo je do samoloma zadnje desne noge, i to dosta visoko tako da nije bilo moguće staviti udlagu. Poslali smo im suplement kalcija i AD3E vitamin, te savjetovali da zeca stave u transporter, kako bi mu minimizirali kretanje barem 2 tjedna. Nadali smo se da bi tako moglo sve "sjesti na svoje mjesto", ako ima šanse za to. Htjeli smo učiniti sve da izbjegnemo operaciju, jer divlji zečevi obično ugibaju u roku od 10 dana od primanja narkoze. Srećom, zec se zaista potpuno oporavio i nogica je sama zarasla (zadnja fotografija).

Temperatura

Snižena temperatura

Snižena temperatura najčešće se javlja ako je zeko iskrvario. Pod hitno zeca zagrijati u rukama, ali uz oprez. Ako je temperatura previsoka ili preniska, organizam u zeki pokreće nepovratni proces radi kojeg ugiba. U tom slučaju daje mu se [infuzija](#), prethodno zagrijana u rukama.

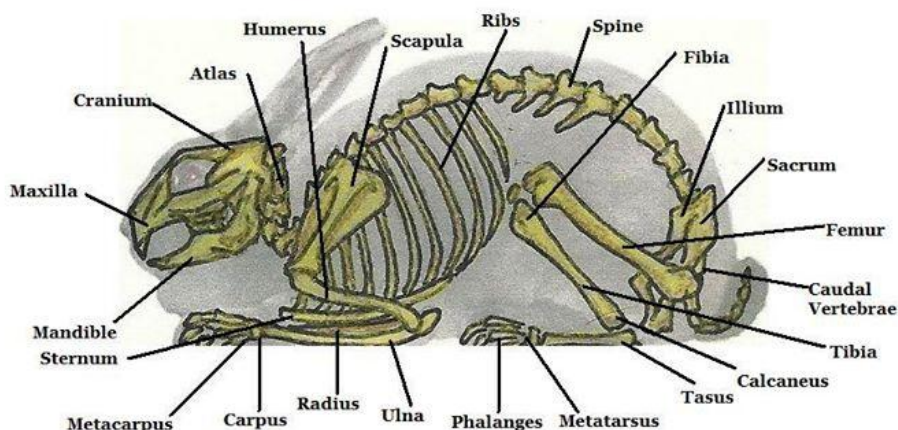
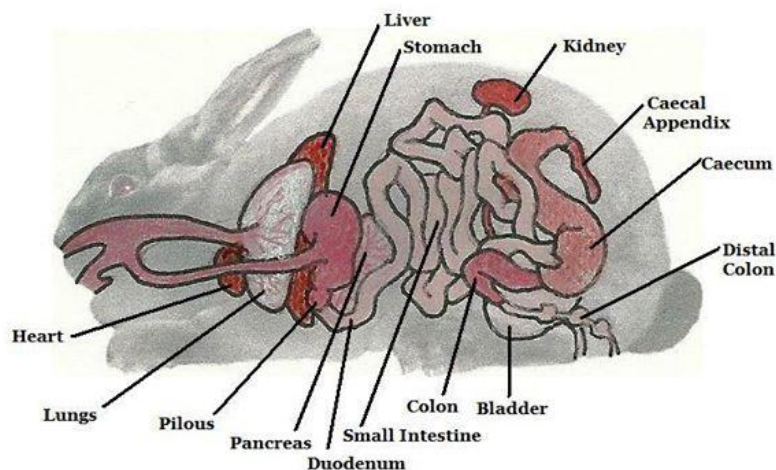
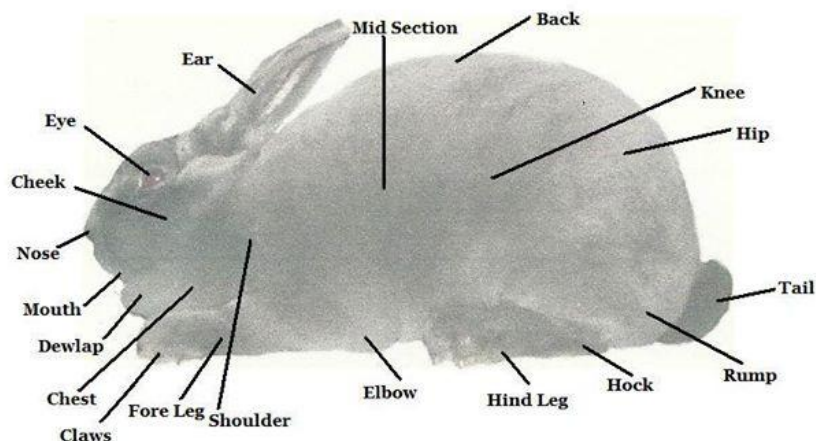
Vidjeti: "Unutarnje ozljede" i "Ozljeda od mačke".

Povišena temperatura

Najčešće se javlja zbog upale (kod ozljeda ili bolesti). Simptomi su: izrazito vruće uši, a često i nemogućnost održavanja ravnoteže. Zeko pada na bok, vrti se oko svoje osi u jednom smjeru, naginje glavicu, itd. Pod hitno zeca staviti uz zaleđeni predmet, ali tako da zeko bude odvojen ručnikom od leda, i to uz oprez. Ako je temperatura previsoka ili preniska, organizam u zeki pokreće nepovratni proces radi kojeg zeko ugiba. Davati zeki barem 3-5 dana injekcije [antibiotika](#), jer se povišena temperatura javlja kada je prisutan neki upalni proces (bakterije u organizmu ili infekcija zbog ozljede tkiva), ali može biti prisutna i zbog bolesti.

Vidjeti: "Unutarnje ozljede" i "Ozljeda od mačke".

Anatomija kunića i divljeg zeca

VAŽNO!

SVAKI veterinar dužan je bez odgode dati pravilnu veterinarsku skrb bilo kojoj, pa tako i divljoj životinji! Neki veterinari odbijaju liječiti, pa čak i pregledati bebu divljeg zeca, samo zato što je "divlja" životinja. U [Kaznenom zakonu](#), članku 208., predviđena je kazna do jedne godine zatvora ako se "veterinar ili veterinarski djelatnik pri pružanju pomoći, pregledu, cijepljenju ili liječenju životinje ne pridržava pravila veterinarske struke pa zbog toga nastupi oboljenje, znatno pogoršanje bolesti ili uginuće životinje"

Pripreme za povratak u prirodu

Povratak u prirodu za divlje životinje znači povratak na slobodu. Oni pripadaju prirodi i jedino tamo se dobro osjećaju. Zeku možete vratiti u prirodu kad dosegne otprilike 1.2 kg težine. **ALI ne smijete ga pustiti na slobodu direktno iz stana ili kuće**, jer će uginuti u roku od par dana. Mora se polako priviknuti na prirodu, na većem ograđenom otvorenom prostoru (pazite: zečevi mogu visoko skočiti!). Ovdje navodimo primjer jednog takvog kaveza za podivljavanje. Svakako pročitajte i tekst [Kako da nalaznik podivlja mladunče zeca](#). Ako nemate takav prostor na raspolaganju, kontaktirajte nas.

Važno! Kunić i divlji zec su potpuno [različite životinje](#)! Ne puštajte kuniće u prirodu!

Kavez u izgradnji

Završen kavez

Struja pastira (električni čuvar stoke) i mreža protiv ptica na vrhu kaveza - onemogućen prilaz predatorima

Možete i sami izgraditi ovakvu nastambu za podivljavanje. Kavez na fotografijama je dimenzije 5x5 metara, ali dovoljno je i 2x2 metra, čak i manje. Najbitnije je ugraditi ogradu u zemlju 15-ak centimetara ili staviti cigle i kamene blokove uz ogradu, kako bi spriječili kopanje. Potrebna vam je sitna ogradna mreža (okna koja su do 3 cm širine), a nastambu obavezno prekriti tzv. mrežom protiv ptica. Dobro „hermetički“ zatvoriti sve ulaze! Kažu da gdje se može provući jaje, može se provući i mala lasica, koja je opasna. Pročitajte i sljedeći [tekst](#). To je nastamba za pitome kuniće, ali dotiče se sigurnosti vanjskih nastambi. To je ukratko o izgradnji nastambe, za detalje nam možete poslati e-mail.

Zeko u takvoj nastambi mora živjeti barem 2 tjedna, bez pokazivanja bilo kakvih znakova bolesti. Prije puštanja na slobodu treba ga priviknuti na istu onu hranu (travu, bilje...) koju će moći sam pronaći na mjestu gdje ga namjeravate pustiti. Također, u ta 2 tjedna zeko bi trebao ponovo postati plašljiv, inače se u prirodi neće dobro snaći, a tamo ima puno neprijatelja. Ni svi ljudi mu ne žele dobro, pa se i njih treba plašiti.

Pogledajte priču o [5 zečića na podivljavanju](#)

Dobro je znati

Divlji zec ne smije dolaziti u kontakt s drugim životinjama, pogotovo ne s kunićima, jer može biti nositelj zaraznih bolesti čije simptome možda ne vidimo. Kunić će zbog njih vrlo brzo oboljeti te može i uginuti, dok zecu nije ništa, a može se dogoditi i obratno.

Također, kod prilagođavanja koje počinje već u Vašem stanu, kontakt s drugim životinjama može uzrokovati šok kod zeca ili se zec može naviknuti na prirodne neprijatelje koje će kasnije susretati u prirodi. Nešto slično vrijedi i za čovjeka. Dakle, **maksimalno smanjite kontakt zeca s Vama i držite ga podalje od pasa i mačaka.**

Zašto i kako zec mora na slobodu

Zato što se radijus kretanja divljih zečeva mjeri u **kilometrima**, što čini veliku površinu na kojoj vole obitavati. Oni za razliku od kunića nisu vezani za svoje nastambe (kunići grade podzemne tunele, zečevi ne). Zečevi su izričiti individualci i nisu naviknuti na ikakvo društvo. To nisu životinje koje će sjediti u krilu i maziti se. Zato se trebamo pobrinuti da u prirodi mogu preživjeti i razmnožavati se.

Poznati su slučajevi zečeva u zatočeništvu koji su, nakon nekoliko "obećavajućih" mjeseci života u zatvorenom prostoru, iznenada počeli sa **samoozlijeđivanjem**: divljajući i lupajući glavom u zid čak do smrti - lomom kralježnice, 2-3 nogice i sl. :(To su samo neki od razloga zašto zec mora na slobodu. On nikada neće biti sretan s čovjekom, jer uvijek u sebi nosi onu crtu divlje životinje - mjesto mu je u prirodi i omogućimo mu da se tamo i vrati.

Nemojte čekati da zec slomi nogu ili kralježnicu divljanjem po stanu, pa da tek onda shvatite da je trebao biti pušten na slobodu, a ne ostati u zatočeništvu! Nakon 3. mjeseca starosti znatno su veće šanse da se upravo to dogodi divljem zecu. Nalaznici nam se katkad panično javljaju TEK TADA, kada na najružniji i najtužniji način shvate da su pogriješili zadržavajući zeca u stanu ili kavezu. A polomljenom zeki najčešće više nema spasa!

Zeca se ne smije puštati iz kuće/stana direktno u prirodu, jer su mu šanse za preživljavanje tada jako male. Što zbog pitomosti, što zbog podataka da takvi neprilagođeni zečevi znaju u strahu izbežumljeno i neumorno trčati do ugibanja. Prilagodba poput povremenih šetnji pod nadzorom nikako nije preporučljiva - zec pri tome može odlutati, a i tako nikada neće podivljati. On mora nekoliko tjedana provesti u malom ograđenom djeliću divljine, uz minimalan kontakt s čovjekom, da bi mu se znatno povećale šanse za preživljavanje u divljini (oni UVIJEK u potpunosti podivljaju).

Divlji zečevi koji mladi odu na podivljavanje (2-3 mj stari), **100% sigurno potpuno podivljaju u roku od 2-4 tjedna**. One koji tvrde drugačije, pitajte koliko iskustva imaju da vam mogu tvrditi da podivljavanje nije moguće, jer njima „djeluje“ prepitomo. Iz iskustva jamčimo da je podivljavanje othranjenog zeca (u posebno osiguranom prostoru) 100% moguće, te da će se ponašati jednako kao da je čitav život bio u prirodi, nikada uz ljude.

Kako Vi možete pridonjeti prilagodbi

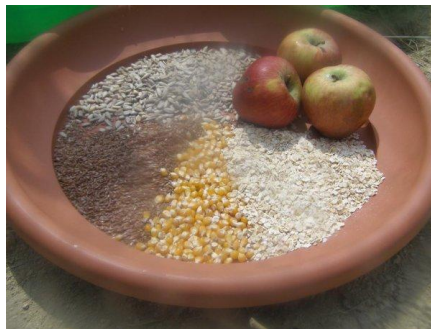
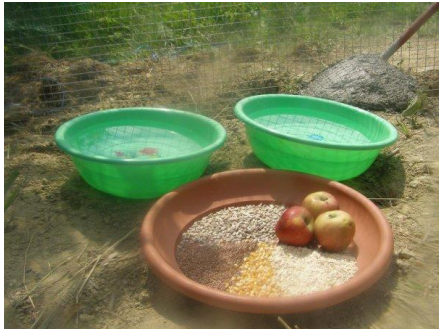
Tako da ga ne dirate, ne nosite, te da provodite samo nužno vrijeme uz njega - dok ga čistite i hranite. Neka bude maksimalno izoliran od vas, u zasebnoj prostoriji, bez kontakta s drugim životinjama, bilo kakvim oblikom buke i uznemiravanja, pa tako i djecom. Dobrodošao je zaklon u obliku kućice gdje će se naučiti sakriti od Vas. Ako nemate kućicu, možete običnu kutiju za cipele okrenuti naopako i napraviti mu otvor tj. vratašca.

Prije odlaska u kavez za prilagodbu, potrebno mu je **smanjiti količinu mlijeka**. Taj potez rezultirat će dodatnim podivljavanjem ove životinje (što i jest cilj), te ovu napomenu shvatite itekako **ozbiljno** !

Zapamtite: zec doista jest lijepa životinja, no zbog ljubavi prema njemu dok ga othranjujete, koja rezultira stalnim kontaktom s njime, previše mu otežavate uspješan povratak u prirodu. Najbolji dokaz ljubavi prema ovoj životinji jest učiniti sve da što dulje živi, a to ćemo postići ako pustimo divljeg zeca na miru. Mi smo mu samo usputna stanica na putovanju kroz kvalitetan život, kakav mu moramo osigurati.

Puštanje zečeva

Tijekom prilagodbe treba svaka 2-3 dana, a kasnije i rijeđe, otići do kaveza da provjerite zečića i odnesete mu vode i raznolike hrane...

... jer već nakon par dana u kavezu (ako su došli s preporučenih 40-50 dana starosti), ove životinje su znatno divljije, a nakon samo tjedan dana već bježe ispod kućice ili u nju čim vas osjete...

Vremenski uvjeti također utječu na dan puštanja divljih zečeva u kavez za prilagođavanje. Iako dan ne mora biti savršeno sunčan i suh, jer će se zečevi s takvim vremenom često susretati na slobodi, ipak je poželjno da idući dani ne obiluju pljuskovima i nevremenom.

Kada su spremni za puštanje, dajte im mali prolaz pokraj glavnih vrata kaveza da sami odluče kada će napustiti kavez. Naravno, uz mogućnost da se vrate narednih dana.

I za kraj...

NE dirajte mladunčad zečeva u prirodi! Naša udruga pomaže onima koje su ljudi već dirali, **POGREŠNO** misleći da ih je majka ostavila.

Educirajte sve svoje prijatelje, obitelj, poznanike; da se mladunčad divljih zečeva ne smije dirati, jer majka im je uvijek u blizini! Spasite buduće zekane (a ujedno i potomke zečića kojeg ste othranili) pomoću dodatnih informacija na [ovoj stranici](#).

Zapamtite da divlje životinje nije dopušteno uzimati iz prirode! Ako ste ih već uzeli, pogrešno misleći da ih je mama ostavila (ili ako im je mama uginula), smijete ih othraniti. No, dulje zadržavanje othranjenog mladunca divlje (i k tome zaštićene!) životinje **Zakonom nije dopušteno!** Jedan od razloga je što **zec NIJE kunić** – to su različite životinje! Ako ste našli zeca, pobrinite se da se vrati u prirodu, jednako kao što biste to htjeli omogućiti lastavici, vuku i ostalim divljim životinjama.

Tražite li kućnog ljubimca, nakon othranjivanja i podivljavanja divljeg zeca, te njegovog povratka u prirodu, savjetujemo da **udomite kunića**, kao što su to već učinili mnogi nalaznici divlje životinje. Ne miješajte pojam kunića i zeca, jer su to različite životinje s različitim potrebama, i ne miješajte pojam spašavanja mladunaca sa pojmom zadržavanja samostalne divlje životinje u neprikladnim uvjetima, dakle u zatočeništvu!

Važna napomena:

Puštanje divljeg zeca u prirodu se apsolutno kosi sa svim mogućnostima puštanja kućnih ljubimaca kunića, jer se radi o posve [različitim životinjama](#).

Dakle, **NIKAKO ne puštajte svoje kuniće u prirodu**, jer se oni nikada neće prilagoditi prirodi i takav pokušaj će sigurno završiti na najtužniji način.

Divljeg zeca s druge strane, vratite u njegovu prirodu.

Kako da nalaznik podivlja mladunče zeca - savjeti i upute

Nalaznici su najčešće (u 95% slučajeva) uzeli bebu divljeg zeca s livade, pogrešno misleći da je napuštena. Nakon što su dirali bebu zeca, na njoj je ostao ljudski miris radi kojeg ga majka više ne prihvaća. Tek kada to saznaju, nalaznici shvate da su napravili veliku pogrešku i da bebu moraju othraniti prema uputama na [ovoj stranici](#), ako žele da preživi.

Nakon što uspješno othrane zečića, treba ga pripremiti za povratak u prirodu. Ovdje ćemo opisati kako to možete sami učiniti.

Važno! Kunić i divlji zec su potpuno [različite životinje](#)! Ne pušajte kuniće u prirodu!

Kada (u kojoj životnoj dobi zečića)?

Da bi mogli početi s podivljavanjem, zečić MORA imati barem 800 grama (nikako manje od toga!), a poželjno je da težina bude što bliže 1.2 kg. Znači, mora biti star minimalno 40-50 dana i već neko vrijeme samostalno jesti drugu hranu osim mlijeka = **mora se odbiti od dudice**.

Kako?

Ima više načina podivljavanja, no svi se svode na isto: zeko treba imati barem 10 (poželjno 14) dana smanjeni kontakt s čovjekom. To znači na kratko, **samo 1 puta dnevno**, kada ga se nahrani i napoji. **Više ne smije dobivati mlijeko!** Doslovno ni jednu kap više, ukoliko želite da uspješno podivlja. Razlog je što onda brže počne osjećati da više ne ovisi o ljudima, a to je upravo ono što želite - da mu pomognete da se osamostali prije vraćanja u prirodu.

U neposrednoj blizini zečića kojeg podivljavate ne smije biti nikakvih zvukova (glazba, lavež pasa, mala djeca i sl.). Mora biti u tišini ili se ti zvukovi mogu čuti s udaljenog mjesta. Ostavljajte mu veće količine hrane i vode, kako biste ga što rjeđe obilazili (smijete mu prići dok je na podivljavanju najviše jednom dnevno, ostatak vremena morate biti van njegovog vidokruga). Svakako mu **napravite barem jednu kartonsku kućicu za skrivanje** (s malim vratima na kućici), na koju god da se opciju podivljavanja odlučite:

Opcija 1.: Ukoliko vi ili vaša rodbina/dobar prijatelj (osoba od povjerenja) ima kuću na selu s dvorištem, možete mu ograditi par metara kvadratnih sa sitnom mrežom. Mrežu visine 1 do 1.5 metara treba ukopati u zemlju i **OBAVEZNO** natkriti mrežom protiv ptica, te zeki osigurati malu drvenu kućicu. Obilaziti ga max. jednom dnevno (poželjno je rjeđe, tj. jednom u 2-3 dana). Pri tome je poželjno da dvorište u kojem se nalazi ima "otvoreni put" prema livadama i šumama, gdje ćete ga moći direktno pustiti.

Mala nastamba koju mu možete improvizirati mora biti dovoljno čvrsta i zaštićena da ništa ne uđe unutra, te da on ne može prerano pobjeći van. Može biti mala, od samo 1 m², a može se protezati i na više kvadratnih metara (ovisno koliko ste financijski i vremenski u mogućnosti). Ne bi bila novost da se mladi divlji zečevi othranjeni kod nalaznika mogu uspješno podivljati u kokošinju, štalici (u kojima nema drugih životinja) ili sličnom mjestu, koje ima direktan izlaz u prirodu kada mu nakon 14 dana otvorite vrata (do tada oprezno ulazite, da vam ne zbriše prerano).

Opcija 2.: Možete ga podivljati i kod kuće (ukoliko ne znate nikoga sa sela tko ima dvorište za opciju 1). Stavite ga u posebnu prostoriju (podrum/garažu/tavan/prostoriju koju ne koristite) i obidite samo 1x dnevno. Kada je sam u prostoriji, mora imati barem jednu (a poželjno i 2-3) improvizirane kartonske "kućice" u koje se može sakriti. Ukoliko je do sad bio u kavezu za kućne ljubimce, preporučujemo da kavez djelomično pokrijete tamnom tkaninom i stavite u tu prostoriju.

Ovakvim smanjenjem kontakta sa zečićem, omogućavate da mu se **ubrzano** vrati urođeni divlji instinkt u iduća 2 tjedna.

Objekti opције: Neka mu prilaze samo osobe koje poznaje ili uvijek ista osoba. Možete nam nakon 2 tjedna poslati na e-mail video zapis ponašanja zečića (snimajte mu oči ako je moguće, jer se po očima jako vidi kako se osjeća, zatim kretanje i ponašanje u blizini ljudi, itd). Na temelju video zapisa možemo procijeniti je li zeko spreman za povratak u prirodu ili bi bilo dobro da još koji dan ostane na podivljavanju kod vas (no nikako ne predugo!).

Gdje ga pustiti?

Najbolje bi bilo mjesto gdje ste ga pronašli. Ali ne uvijek! Naime, zečice svoju mladunčad ponekad okote u malo većim parkovima usred grada, tj. u naseljenim i prometnim mjestima. Za vašeg zečića je tada bolje da se vrati negdje gdje:

- **nema prometnica** (da ne zaluta na cestu)
- **nema kuća** (a time ni ljudi, pasa lutalica, predatora poput kuna i sl., koje se inače zadržavaju u blizini domaćinstava)
- **nema obrađivanog zemljišta** (kako ne bi nastradao on ili njegove bebe pod poljoprivrednim strojevima)
- **ima izvora vode** (potoci, rijeka, jezero i sl)

- **ima mnogo ŠIKARA** (ne šuma, već baš šikara, poželjno s manjim livadama) kako bi se sitni zeko, ako zatreba, zavukao u sigurnost gustog granja.
- **nema lovaca** (probajte naći zaštićena područja prirode, mogu biti i nacionalni parkovi)

Kada (u koje doba dana)?

Ako ga pustite ujutro, s takvim odabirom ne možete pogriješiti. Zečevi su noćne životinje, što znači da će zeko tijekom dana (nakon što se udalji od vas) naći skriveno mjesto, ondje mirovati i shvatiti da je na slobodi. Kad padne mrak više neće biti dezorijentiran, već će se oprezno upustiti u istraživanje.

Kako ga prenijeti do željenog mjesta i pustiti?

Da, jedan od važnijih problema svakako je kako prenijeti mladunca do mjesta puštanja, posebno ako ga niste mogli podivljati po Opciji 1 i pustiti izravno u prirodu, nego samo po Opciji 2 u kući/stanu i sada ga čeka vožnja automobilom. No, upravo zato je jako važno da tijekom podivljavanja, po bilo kojoj opciji, zeko ima svoju kućicu. U njoj se osjeća sigurno, zato ga u nju ga stavite i prenesite do mjesta puštanja. Naime, poznati miris kućice i poznato okruženje, kao i poznati osjećaj koji zeko ima u kućici (u kojoj se skrivao zadnja 2 tjedna) držat će ga smirenijim dok ga transportirate. Dakle, obavezno **prijevoz/transportiranje izvedite u nečem što mu je poznato**, u čemu se on osjećao najsigurnije. Također, u kućicu/transporter stavite njegovu omiljenu hranu.

Savjet više: Nije loše kutiju u kojoj ga prevozite prethodno iznutra namazati mačjim mlijekom. Naime, iako ga prethodna 2 tjedna niste hranili mlijekom, on se sjeća tog mirisa i bit će mu i dalje izuzetno ugodan. Sigurno će ga dodatno smiriti dok ga vozite.

Svakako **maksimalno osigurajte kućicu** prije nego igdje krenete - ne želite da zeko u panici iskoči iz kutije na cestu prije nego uopće uđete u auto, ili vam počne divljati po autu dok vozite. Oni znaju biti dosta nagli i snažni pa shvatite ovaj savjet o osiguravanju transportera jako ozbiljno! Ako koristite kartonsku kutiju, napravite male rupice na više mjesta prije nego ga stavite unutra, kako bi imao uvid u okoliš izvan kutije, te kako ne bi bio zatočen i podivljao od straha u potpunom mraku kada ga stavite unutra.

Što ponijeti sa sobom i ostaviti zeki u prirodi?

Svakako, radi sebe, ponesite **video kameru**, fotoaparat ili mobitel koji može snimati. Nemojte slikati, nego baš snimati, jer zekani najčešće naglo izjure u šikaru, a to ni jedan fotoaparat ne može slikati. Pripremite i uključite kameru PRIJE nego mu otvorite vratašca, jer nerijetko samo "jurnu" van i začas nestanu u šikari ili u dubokoj travi. Ako ga snimate, imat ćete uspomenu, a možete ju poslati i nama - te snimke nas vesele, a neke i objavimo na websiteu.

Ostavite mu naravno veliku posudu s vodom, jabuke, mrkve... općenito hranu koju voli, i svakako kartonsku kućicu obloženu najlon vrećama (da bude nepropusna za vodu). Možete mu ostaviti i neku krpicu na kojoj je ležao ili nešto slično.

Ako jurne u šikaru, nemojte ići za njim kako ne bi pobjegao još dalje. Za njega je bolje da ostane u blizini i možda se vrati po hranu i vodu koju ste mu ostavili. Zato je najbolje da se samo udaljite u suprotnom smjeru od onoga u kojem je zeko otrčao.

Sretno malom zeki!

Dali ste mu šansu da proživi život za koji je rođen. Ne vječno preplašen u stanu i okružen njemu nepoznatim predmetima, zvukovima, mirisima... Ne na tvrdom podu na kojem potrga nogice ako skoči. Ne okružen umjetnim materijalima, koje ne smije grickati jer bi od njih uginuo. Ne kraj prozora, s kojeg bi najradije skočio kad biste mu otvorili... Već na slobodi, gdje će biti okružen travom, lišćem i grančicama, gdje će moći trčati prostranstvima po mekoj zemlji i gdje će najvjerojatnije naći svog prijatelja/prijateljicu, te imati svoje bebe.

Sretno malom - velikom zeki! :)

Česta pitanja

Što učiniti ako nađete zečića

1

Našao sam divljeg zečića. Što da učinim?

Kao prvo: NE DIRAJTE ga. Majka mu je vjerojatno u blizini i vratit će se. Ako ste ga već dirali vi ili vaš pas/mačka, na njemu ste ostavili svoj miris i majka ga više neće prihvatiti. Sada ga vi morate othraniti i vratiti u prirodu kada poraste. Ispunite [obrazac službene prijave mladunčadi](#) kako bismo vam lakše pomogli. Zečića treba hraniti zamjenskim **mačjim** mlijekom, uz probiotik i sirup Sinersul, prema uputama na [ovoj stranici](#). Ne koristite kravlje, kozje, ovčje mlijeko ili kašice za bebe! Ispunite i [obrazac za poklon paketić lijekova](#), koji sadrži vitamine i minerale koji su važni za njegov rast i pravilan razvoj kostiju.

2

Veterinar mi je rekao da vi zbrinjavate male divlje zečiče i kad je moguće, puštate ih ponovo u šumu. Molim vas, javite mi se i ako treba ja ću ga sama automobilom dovesti k vama.

Nismo u mogućnosti preuzeti bebu divljeg zeca k sebi, jer smo prebukirani kunićima, pa bi se čekalo da se oslobodi mjesto kod naših volontera. Do tada će vaš zeko, ako bude sve u redu, već narasti i biti spreman za podivljavanje. Stoga vi othranjujete zečića. Othranjivanje traje tek nekoliko tjedana, jer oni jako brzo rastu. Hranite ga po savjetima s naše [web stranice](#) i služite se opširnijim znanjem s nje, jer ondje piše sve najvažnije. Za sva pitanja na koje ne nađete odgovor, pošaljite e-mail i odgovorit ću čim budem u mogućnosti...

3

Poštovani, jučer smo našli 2 mala divlja kunića, veterinar je procijenio da su oko 20 dana stari. Hranimo ih na dudicu s mačjim mlijekom i dodajemo probiotike kako i vi savjetujete na vašoj web stranici. Ponudili smo i cvijet djeteline, ali ne trzaju. Ovo nam je prvi susret s tim životinjicama pa ne znam ništa i jako se bojim da nešto krivo ne napravim, a oni su tako sitni i krhki. Vagali smo ih, jedan je 0.13 kg a drugi 0.11 kg.

Čini se da je to česta pogreška - veterinari za divlje zečiče stare par dana često misle da su divlji kunići stari 20-tak dana. No, divlji kunići su rijetki u HR i rađaju mlade pod zemljom, tako da su šanse da nađete bebu divljeg kunića jako male. Više o razlikama između kunića i zečeva možete pročitati [ovdje](#).

Iz vaših fotografija se vidi da su ovo divlji zečiči, stari 3-5 dana. Trenutno im treba davati samo zamjensko mačje mlijeko s probiotikom, premladi su za travu i ostalu hranu (ali neka imaju sijenu u kutiji da se u njemu skrivaju, s vremenom će ga i grickati). Služite se i dalje savjetima s naše [web stranice](#), te ispunite [obrazac za prijavu zečića](#) i [obrazac za poklon paketić lijekova](#), kako bismo vam lakše pomogli.

4

Moj otac je danas kosio travu po placu i našao mladunče divljeg zeca, te ga instinktivno i s neznanjem uzeo i donio kući. Znao sam da je sada na nama da ga odnjegujemo, pročitao sam vaše savjete sa sajta i pridržavat ću ih se. Kad sam ga stavio na tren kod ženke kunića koju imam, on joj se zavlacio pod trbuh pa sam tako vidio da još uvijek sisa, mali je - stane na dlan. Zna li nekoga u Beogradu tko se bavi čime i vi, da ga odnesem kod njih na rehabilitaciju? Ako treba dat ću im novac za troškove, oni će to svakako bolje odraditi od mene.

Sadržaj:

[Što učiniti ako nađete zečića](#)

[Kako othraniti bebu zeca](#)

[Zeko odbija mlijeko](#)

[Zeko ne dobiva na težini](#)

[Ponašanje zečića](#)

[Smještaj](#)

[Lijekovi i suplementi](#)

[Bolesti](#)

[Slomljena šapica](#)

[Ozljeđe od mačke/psa](#)

Vaš zeko je star manje od 10 dana i treba piti zamjensko mačje mlijeko još nekoliko tjedana. Čak i ako trenutno uspijeva piti mlijeko ženke kunića, ipak će vam trebati [zamjensko mačje mlijeko](#) jer divlji zečevi rastu nekoliko puta brže od kunića. Sadašnja zamjenska majka neće imati dovoljno mlijeka da uz svoje bebe othrani i divljeg zečića, koji pije jako puno mlijeka jer brzo raste. Nemamo nikoga u Beogradu. Ne morate brinuti, [savjeti s weba](#) su toliko opširni (i stalno ih nadopunjujemo) da je već na stotine nalaznika uspješno othranilo mladunce na dudicu, iako su se s tim susreli prvi put. Bitno je samo da se maksimalno pridržavate savjeta i uputa, koliko možete.

5

Jučer ujutro sam u vrtu našla zečića pored cvjetnjaka. Nisam ga dirala rukama (trudnica sam), ali sam mu prilazila par puta bliže kako bi mu dala vode, salate i sijena. Nije bio ranjen, ali je bio uplašen. Nisam znala kako mu pomoći. Danas ga više nisam našla u vrtu. Sve sam pretražila, ali nije ga bilo.

Pošto kažete da više nije u vrtu, pretpostavljam da ga niste dirali uopće - ni s rukavicama, niti netko drugi od vaše obitelji? To je onda super vijest! :) Kako je u pitanju malo veći mladunac, tj. već je sposoban hodati na manje udaljenosti, znači da je vrlo vjerojatno odskakutao negdje u blizini. Recite obitelji i susjedima neka ovih tjedana paze prije košnje, kako ga ne bi ozlijedili. Sigurno je jako blizu vas i bit će još neko vrijeme.

6

Prije nekoliko dana započela je gradnja objekta u mom naselju. Uznemirena je zečja obitelj i pobjegli su svi osim jednog malog zeke koji je "zapeo" u grmlju na kružnom toku. Nosimo mu vodu i hranu, ali sa strepnjom gledamo je li živ, ili ga je netko pregazio. Loše se vidi, ali na slici je to mala mrljica desno od lampe, u vrhu trokuta od grmlja i trave. U velikoj je opasnosti i nas nekoliko stanara mislilo je napraviti "češalj" u zoru kad nema prometa, ali je problem što je sve okolo ograđeno. Bojimo se da bi zeko tada pobjegao cestom na obližnje prometnice. Molimo vas za pomoć ili savjet, tu smo da i fizički pomognemo ali ne znamo kako.

Čak i da zečića uspijete istjerati na sigurno, postoji mogućnost da se vrati na njemu poznatu lokaciju istim putem. Bilo bi najsigurnije da ga se premjesti na drugu lokaciju izvan grada. Po fotografiji mi se čini da je dovoljno velik/samostalan, tj. svakako više nije beba. Tu bi trebalo uskočiti [gradsko sklonište Dumovec](#) koje ima lovnicu i pušku za uspavljivanje, kao i ovlasti da uhvate neozlijeđenu divlju životinju koja je zalutala u grad, a imaju i zaposlenike (što mi nemamo). U svakom slučaju, osim što postoji rizik da zečić pogine, on je i opasnost za promet - na žalost, službe najviše reagiraju na taj drugi dio opisa. Zečića ne treba smjestiti u azil, već odmah pustiti u prirodu izvan grada. Najbolje bi bilo postaviti humanu lovnicu na mjesto gdje mu ostavljate hranu.

Kako othraniti bebu zeca

1

Čime hraniti bebu divljeg zeca?

Obavezno [zamjenskim mačjim mlijekom](#), zajedno s [prObiotikom i Sinersul sirupom](#). Pri tome slijedite upute na [ovoj stranici](#). Zečica izvažite i pogledajte [tablicu](#), kako bi odredili količinu zam. mačjeg mlijeka koju treba dobivati. Ako je zečić teži od 350 grama, osim zam. mlijeka ponudite mu i [drugu hranu](#).

2

Što ako baš danas ne mogu nabaviti zamjensko mačje mlijeko?

Ukoliko ne možete nabaviti zamjensko mačje mlijeko u roku od jednog dana (vikend je, blagdan i sl.), postupite prema uputama na [ovoj stranici](#). Taj postupak je samo privremeno rješenje, da beba ne gladuje dok ne nabavite [zamjensko mačje mlijeko](#). Možete ga nabaviti u pet shopovima, poljoprivrednim ljekarnama ili kod veterinara. Alternativa je nabavka putem web shopa [Zooplus-a](#) ili [Pet centra](#), koji narudžbe šalju poštom diljem Hrvatske.

3

Prije nekoliko sati dobila sam 3 mala zečića. Pošto nisam mogla doći do mačjeg mlijeka, nahranila sam ih s kozjim, ali samo s 2 mL kako piše u tekstu. Živim u selu pokraj Kutine i sutra ću probati naći to mlijeko, no što ako ga nema, što da radim?

Ukoliko ne uspijete naći zamjensko mlijeko u pet shopu ili kod veterinara u Kutini, možete ga naručiti preko web shopa [Zooplus-a](#) ili [Pet centra](#). Budući da imate čak 3 zečića, razmislite o kupnji [Gimpet mlijeka od 2 kg](#), jer se puno više isplati nego kupovati nekoliko pakovanja od 250 grama. Kada zečići dosegnu 500-600 grama težine, možete prijeći na zamjensko pseće mlijeko Brit Care. Naime, zekani trebaju u početku dobiti mačje mlijeko (koje je skuplje), ali kada malo narastu mogu dobivati [pseće mlijeko](#), koje je povoljnije.

4

Prije smo imali zamjensko mlijeko za mačiće dr. Alder i to mu je bilo super. No sada u pet shopovima nisu imali to mlijeko, prešli smo cijeli Zagreb i nitko ga nema! U Zoo Cityu smo kupili Trixie koje lagano miriše na vaniliju (?) i to mlijeko mu se ne uopće ne sviđa. U Pet Centru ga još nisu dobili, pa me zanima imate li vi možda tu "marku" zamjenskog mlijeka?

Nemamo zamjensko mlijeko dr. Alder, no iz iskustva vam možemo reći da Trixie divlji zečevi ne vole, tj. najčešće ga odbijaju. Općenito promjena okusa mlijeka nije dobra. Poželjno je napraviti polagani prijelaz na novo mlijeko, postepeno povećavajući udio nove marke, a smanjujući udio one koja vam ponestaje. Kada se mijenja okus silom prilika kao u vašem slučaju, neka prioritet pri kupnji budu Gimpet, Royal Canin i Beaphar, koji su otprilike tim redom najdraži zekanima, dok Trixie stoji "najlošije" i okus im iz nekog razloga ne odgovara.

5

U Pet centru sam našla adaptirano mlijeko za kuniće, pa su mi savjetovali da je to bolje od onoga za mačke ili pse. Kod veterinara sam dobila i recept za Sinersul. Hranila sam ga svaka četiri sata, masirala trbušić, davala i Prolife u hrani, i po noći sam ga jednom hranila... I svejedno mi je noćas uginuo. Možete li mi reći što je pošlo po zlu?

Nisam upoznata sa sadržajem adaptiranog mlijeka za kuniće. Uostalom, kunić nije zec već su to dvije potpuno [različite životinje](#) (samo izgledom su slične), pa imaju drugačiju potrebu za određenim tvarima pri othranjivanju na dudicu. Čula sam da se ove godine na tržištu pojavilo zamjensko mlijeko za glodavce, ali kunići i zečevi nisu glodavci, već dvojezupci. Za onog tko je savjetovao da je to mlijeko bolje nego mačje mlijeko, uvjeren sam da nema iskustva nego samo čita s etikete. Ovo nije prvi divlji zec koji je uginuo uslijed hranjenja s mlijekom za glodavce ove godine, što ne kažem da je nužno razlog, ali svakako treba biti oprezan. Osobno sam othranila ogroman broj beba divljih zečeva na zamjenskom mlijeku za mačiće, a među njima su bile i 3 bebe izvađene doslovce iz majčine utrobe carskim rezom, jer je zečica stradala (pogledajte fotografije niže). Čak i tako slabe zečiće sam uspješno othranila na zamj. mačjem mlijeku i evidentno je da je ono odlična zamjena za mlijeko majke zečice.

6

Smijemo li zečice prati, jer su prvih dana bili iznimno nemirni kod hranjenja i ispod (na bradi, vratu, obrazima) im se sve slijepilo i stvrdnulo od mlijeka? Sada se malo mirnije hrane, no još se znamo boriti. :) Također, ne primjećujem nikakvu stolicu...

Skoreno mlijeko ispod brade možete ukloniti tako da umočite krpicu u jako toplu (ne prevruću!) vodu, namočite područje ispod zekina vrata i pustite da malo odstoji. Nakon 5-10 minuta skoreno mlijeko će se omekšati i moći će se lakše obrisati. Ako želite, zečica možete brisati mokrom krpicom nakon svakog hranjenja. Moguće je da će zečicu zbog toga opasti dlaka ispod vrata, ali budite bez brige – uskoro će narasti nova. Bitno je da se uklone suhe grude mlijeka ispod vrata da ne bi bile prevelike, jer bi to u ekstremnim slučajevima moglo zečicu otežati disanje.

Što se tiče stolice, kod malih zečica je to teško uočiti jer su kuglice jako sitne. Tek u idućim danima i tjednima bit će više uočljive. Bitno je da zečici kakaju i da nemaju začep, ali kada su tako mali, začep gotovo da nije moguć. Podložniji su začepu tek u starijoj dobi, kada se već vide povećane kuglice. :)

7

Divlji zec nije hranjen zamjenskim mačjim već mnogo lošijim kravljim/kozjim mlijekom. Kako da to ispravim?

Obavezno velikim količinama peršinovog lišća, te lišća maslačka (radič, regvet). Tako će dobiti kalcij. Poslužite i sjemenke suncokreta i lana, da nadoknadi masnoće. Sjemenke zobi i kukuruza dobre su kao izvor ugljikohidrata. Kontaktirajte nas i javite koliko je zec star. Ako je prošao mjesec dana života (oko 800 grama), drugog načina gotovo da i nema, a uskoro će morati u prirodu.

8

Zeko ima na raspolaganju sjemenke, sijena i vode, ali za sada koliko vidim ne konzumira ništa od toga, osim mlijeka. Ni njega ne jede najrađe, malo se "svađamo" oko toga. Mlijeko koje sada pije je marke Vitakraft. Hoće li zec sam dobiti instinkt za jedenje sjemenki?

Do sad se pokazalo da je najbolje zamjensko mlijeko Gimpet, njega najradije jedu. Također vole i Beaphar. Po sastavu su sva mlijeka slična, no očito im neki okusi bolje pašu. Vi ga svakako prisilite da jede, a možda će uskoro htjeti i iz zdjelice - možete mu dati umjesto vode.

Sjemenke i ostalu hranu neki zekani počnu jesti vrlo rano, a neki jako kasno. Odgovor je također vrlo individualan, ali obično između 400-600 grama težine počnu pokazivati veći interes za ostalu hranu. No to ovisi, između ostalog, i o tome koliko je dugo zeko bio uz majku - vaš je nađen sa preko 400 grama težine, a takvi zekani kasnije počnu prihvaćati ostalu hranu. Isto tako, zbog okusa koji je drugačiji od mlijeka majke zečice, češće odbijaju zamjensko mlijeko i teže se priviknu na novi okus mlijeka (dok mali zečici puno brže prihvate novi okus, budući da mamino mlijeko nisu jeli tako dugo kao vaš).

9

Zeko sada teži već 650 grama. Vodu koju mu stavljam u kavez redovito prolije i nikad ju ne pije. Ja mu ponekad vodu dajem špricom, jedino tako hoće. Pročitala sam na Vašim stranicama da vodu mora stalno imati na raspolaganju... pa, što da radim po tom pitanju? Mrkvu ne želi jesti, možda je još premali? Obožava orahe, sezam i travu. Hoće li mu naškoditi previše oraaha?

Za mlade zekane je normalno da ne piju vodu, jer dovoljno tekućine dobivaju preko mlijeka, a šprica ih može "zavarati" pa popiju i vodu iz nje. :) No, neka uvijek ima posudicu s vodom, jer se mora naučiti na nju.

Iznenadili biste se, ali divlji zekani mrkvu najčešće ne vole jesti. :) Ponekad pomaže ako im se nariba na sitno, ali ne uvijek. Draže su im jabuke, a najradije zelje... Peršin osobito vole, a i jako je zdrav za mlade zečeve jer sadrži puno kalcija. Orahe smije, jer su masnoće dobrodošle u njegovom jelovniku dok raste. Ipak, potrebno ih je dozirati na neku razumnu količinu. Trava je također osobito dobrodošla.

10

Zečica smo izvagali i ima točno 673 grama. Ne mogu do ponedjeljka nabaviti zamjensko mlijeko. Dao sam mu u transporter friški peršin korijen + list, mrkvicu, tanku krišku jabuke i lišće mladog maslačka. Je li to ok? Zasad ništa nije probao jesti. Je li ok da bude 2 dana bez mlijeka, s obzirom na težinu, jer nije tako mali?

Super ste mu dali hranu, još ako negdje možete nabaviti i sijena, bit će idealno. Može jesti i gotovu hranu za kuniće. Što se tiče zamjenskog mlijeka, pošto je stariji mladunac nema panike ako mu nabavite tek u ponedjeljak. Zamjensko mačje (ili pseće) mlijeko možete mu ponuditi iz zdjelice, jer će ga na dudu tj. špricu u ovoj dobi biti teže priviknuti. Neka mu mlijeko bude posluženo umjesto vode, uvjerena sam da će ga piti. Svakako pratite hoće li pojesti barem malo hrane koju ste mu ponudili, jer nešto mora staviti u svoj trbuščić tijekom sutrašnjeg dana. Sva hrana koju ste naveli odlična je za njega. :)

11

Što kada zeko dosegne 1 kg težine?

Kada zeko dosegne 1 kg (a poželjno je da bude što bliže 1.2 kg), možete započeti s podivljavanjem - prilagodbom za povratak u prirodu. **Zeku ne smijete pustiti na slobodu direktno iz stana ili kuće**, jer će uginuti u roku od par dana. Ne pokušavajte

naučiti zeca na prirodu raznim vodilicama (lajnama) za mačke i kuniće. Ne preporučujemo ni davanje zeca zoološkim vrtovima, niti uzgajivačima.

Zec se mora polako priviknuti na prirodu, na većem ograđenom prostoru. U takvoj nastambi mora živjeti barem 2 tjedna, bez pokazivanja bilo kakvih znakova bolesti. U ta 2 tjedna trebao bi ponovo postati plašljiv, inače se u prirodi neće dobro snaći - zečevi imaju mnogo prirodnih neprijatelja. Više o podivljavanju pročitajte na stranici [Pripreme za povratak u prirodu](#).

Zeko odbija mlijeko

1 Zeko je jučer pronađen u vinogradu, prijatelj je uvjeren da je njegova mama zečica večer prije stradala na cesti. Jučer navečer i danas ujutro pokušala sam mu dati obrok sa špricom od 2 ml - kap po kap, ali teško ide. Kako pravilno na silu dati obrok zečiću? Trenutno ne mogu nabaviti Immunoboost, a bit će teško nabaviti i antibiotik - može li se to naručiti preko interneta?

Ukoliko je zdrav, zeko će prihvatiti novi okus mlijeka u roku od 36 sati od pronalaska. Opisali smo i stavili [video snimku](#) na što sve treba pripaziti ukoliko zeko odbija jesti, te kako ga prisiliti da jede. Svakako ispunite [ovaj obrazac](#) da vam besplatno pošaljemo suplement kalcija, vitamine te Sinersul sirup protiv kokcidija. Immunoboost možete nabaviti u [Pet centru](#). Antibiotike mu nije potrebno davati, osim u slučaju [ozljede, bolesti](#) i slično, a u tom slučaju ih daje veterinar injekcijom pod kožu, pošto je riječ o bebi zeca koja još ne može dobivati tablete.

2 Šaljem sliku zečića... Sve sam nabavila i trudim se nahraniti ga, ali baš i ne ide, malo šta poliže...

Hranite li ga špricom? Na dudicu često odbijaju, a iz zdjelice ili žlice najčešće ne znaju. Trebali bi imati špricu od 2 mL i od 5 mL. Ukoliko ne prihvati zamjensko mlijeko u roku od 36 sati od pronalaska, treba ga zapakirati kao palačinku u ručnik, okrenuti na leđa i prisilno hraniti špricom. ;) Ovdje možete vidjeti [video snimku](#) pravilnog prisilnog hranjenja.

3 Zeko ne želi jesti svaki obrok, a ja ga nikako ne uspijevam prisiliti da jede. Jednom hoće, drugi put neće. Bojim se da će ostati gladan. I bez obzira što je samo 200 grama težak, želi jesti travu.

Zeku se ne smije prisiljavati da jede previše. Bolje je da više puta dnevno dobiva obrok po malo. Pogledajte "[Tablicu za okvirno određivanje starosti bebe zeca i količine zamjenskog mlijeka po obroku](#)". Tablica je okvirna i može odudarati brojkama, ali ne značajno. Najvažnije je da mu je trbušić pun i da nije upao. Što se tiče trave, možda je to razlog zašto ne pojede onoliko koliko piše u tablici. Da, divlji zečići katkad i tako mladi počnu jesti travu, ali bih vam savjetovala da ju možda ipak ne dajete još idućih 7 do 10 dana. Sijeno može imati.

4 Malo smo se educirali na Vašoj stranici i nabavili mačje mlijeko u prahu (Trixie) i malu bočicu za ishranu slične mladunčadi. Sad imamo mali problem, jer zekan neće sisati mlijeko, već samo lagano liže. Trenutno je težak oko 180 grama - po vašoj tablici star je do tjedan dana... Kako ga nahraniti?

Mali zeko najvjerojatnije još ne može piti iz bočice. Ako je star tek nekoliko dana, tj. težak između 100 i 200 grama, tada mu svakako u ljudskoj ljekarni nabavite špricu od 1 mL (inzulinska, ali bez igle) i s njom dajte mlijeko. Ipak, neki zekonje ne žele sisati već lickaju dok im vi kapljete. To je rijetko, ali zna se dogoditi. Hranjenje duže traje, ali bitno je da pojede dostatnu količinu. Samo pazite koliko se prolilo, a koliko je stvarno popio licanjem. Također, brišite mu mokrom krpicom mlijeko koje prosipa ispod vrata, jer će mu se inače nataložiti i stvoriti grude od skorenog mlijeka.

5

Koliko dugo zec treba biti na mlijeku? Moj će sutra napuniti mjesec dana i već par dana mi barem jednom dnevno odbija mlijeko, tj. tuče se zadnjim i prednjim šapama samo da ne mora jesti! :) Jede i sijeno, sjemenke, listove maslačka, zeleni kupus, salatu i slično pa pretpostavljam da nije gladan, ali svejedno želim provjeriti.

Divlji zeko bi trebao piti zamjensko mlijeko do mjesec i pol dana starosti, a može ga piti i dulje (do maksimalno 2 mjeseca). U svakom slučaju, probaj ga "animirati" da pije i idućih 10-14 dana.

1. način: Ako ga držiš na leđima onda je normalno da se otima i ne želi jesti. Spusti ga na tlo, neka stoji, i tako ga hrani. Je li možda u tome bio "problem"? Naime, zekani njegove dobi više ne žele jesti, osim ako mu se šprica ponudi dok stoje/sjede na podu. Tada ih je lakše "nagovoriti". No, što su stariji više će odbijati zamjensko mačje mlijeko.

2. način: Ako ne želi iz šprice; probaj mu davati iz zdjelice da sam licka, tj. ponudi mu mlijeko svakodnevno umjesto vode. Naravno, kada popije dostatnu količinu mlijeka tijekom dana, na kraju mu ponudi i vodu. I tako maksimalno do drugog mjeseca života, ali dovoljno je i do 1.5 mjeseca starosti.

Neka slobodno i dalje jede hranu koju si navela, uz nešto veći oprez sa salatama, jer zekani znaju loše reagirati na nju.

6

Vagala sam zeca prije dva dana i imao je oko 350 grama, plus minus koji gram, jer nema mira pa hoda po vagi... :) Jučer sam kupila drugu vrstu mlijeka, jer onog kojeg inače kupujem nije bilo u Pet centru. Mislila sam da je radi toga, ali imaju isti miris... a on danas nije ni probao mlijeko, nego je gurao bocu tako da nije ni mogao osjetiti da je druga vrsta... Sad sam stavila u zdjelicu pa ćemo vidjeti.

DEFINITIVNO trebaš nastaviti s mlijekom ako ima već mjesec dana, a samo 350 grama. Ako treba, izbac [suplement kalcija](#) iz mlijeka, tj. miješaj mu prah kalcija sa sjemenkama (umjesto u mlijeku). On treba imati barem 700-800 grama kada se prestane s mlijekom – znači daj mu i nakon 2. mjeseca života, jer očito sporo napreduje. Ako se dobro sjećam, kad je nađen bio je tek dan-dva star? Vjerojatno zato mnogo sporije raste.

Moguće je da mu druga vrsta mlijeka ne paše. Nema veze što je miris isti, oni ipak osjećaju razliku u okusu, čak i u mirisu. Treba pomiješati te 2 vrste mlijeka i prva cca 3 dana povećavati udio novog mlijeka. U početku neka najviše bude dosadašnjeg mlijeka pa postepeno mijenjati omjer u korist novog. Na taj način neće odbijati novi okus.

7

Zečić sada ima 400 g i počeo je jesti bilje, voće i žitarice, ali od prije dva dana izbjegava mlijeko - neće ga uopće ili uzme vrlo malo. Što da radim, zašto odbija mlijeko? Nisam ga promijenila, jede isto mlijeko koje je jeo od početka.

Neki zečići prerano počnu odbijati zamjensko mlijeko - to se rijetko događa, ali moguće je. Dobro da ste napomenuli da niste mijenjali vrstu mlijeka, znači nije problem u okusu. Prisiljavajte ga da pije, ako ga možete prisiliti. Ponudite mu mlijeko i u zdjelici umjesto vode, i pratite da li pije iduća 2 dana. Nemojte mu davati neograničene količine sjemenki, jer ga one prezasiće, a možete mu i maknuti hranu 2 sata prije davanja obroka mlijeka - ako ogladni radije će ga piti.

Zeko ne dobiva na težini

1

Danas je četvrti dan otkako je zeko kod nas. Izvagala sam ga prvi dan - 190 grama, i evo upravo sad - 190 grama. Je li normalno da još nije dobio ni gram? Nisam primijetila kakicu, ali je pišao preko noći.

Ovisi o točnosti vage. Ako imate analognu, moguće je da pokazuje 190 grama iako ima malo više. Ako je vaga digitalna s točnošću +/-1 gram, tada bi već trebao imati barem koji gram više. Njihova težina može stagnirati, ali ne predugo - svaka stagnacija težine ukazuje na potencijalni problem. Možda je [bolestan](#) (što često nije lako prepoznati) ili ako jede puno sijena ili trave, onda unosi premalo proteina i masti - jer jede manje zamjenskog mačjeg mlijeka. U tom slučaju izbacite u potpunosti sve osim zamjenskog mlijeka i hranite ga što češće tijekom dana, s malim obrocima, ali da ukupna količina bude što bliža onoj u [tablici](#).

2

Zeko podosta jede, ali nije dobio ništa na kilaži. Što krivo radim? Danas sam mu kupio probiotik Linex za bebe. Koliko mu moram davati? Jedna vrećica sadrži 1.5 g praška.

Ne bi smio još uvijek imati samo 200 grama, a prošlo je već 10-tak dana od nalaska. Očito je došlo do zastoja u rastu težine, što može završiti loše. Između ostalog, to je mogući znak neke [bolesti](#) protiv koje se organizam bori i nema snage da pritom dobiva na težini. Ono što me zanima jest dobiva li još neku hranu (npr sijeno ili travu) koje je za njegovu dob premalo kalorično, a "lažno" mu napuni trbuščić pa ne želi pojesti dovoljno mlijeka? Također, koliko zamjenskog mačjeg mlijeka pojede (jede li sukladno [tablici](#) i njegovoj dobi)? Hranite li ga više puta dnevno po malo ili samo 1-2 puta puno (naime, tada pojede ukupno manju količinu tijekom dana, a pritom se može i napuhati jer dobije previše odjednom)? [Linex](#) mu dajte 1/4 količine koju bi davali ljudima.

3

Kada je nađena, beba je težila 416 grama, a danas ima 468. Jučer se popeo na 498 grama popodne, a navečer je pao na 450. Ne znam je li normalno da malo padne? Stolica i mokraća su uredni bez proljeva. Kaka male okrugle kakice. Ne znam koliko bi zec trebao dobivati grama po danu okvirno?

Dugotrajno stagniranje težine ili višednevni stalni pad težine kod mladog zečića nije dobar znak. To može značiti da se organizam bori s nekom [bolesti](#) i tako svu energiju troši na borbu umjesto na rast. Ipak, te situacije su češće kod [ranjenih zečića](#) ili kod premladih zečića (80-120 grama težine) kojima je imunitet shrvan, bilo radi ranjavanja, bilo radi ekstra ranog odvajanja od majke. U ostalim slučajevima nije uobičajeno, te se nadam da je do sada već dobio na težini. Bitno je da na dnevnoj bazi dobiva dovoljnu količinu mlijeka, makar zbog obveza to značilo manji broj obroka, ali količinski uvećani. Dobivanje gramaže na dnevnoj bazi je nemoguće procijeniti - neki zečići su rođeni sitniji, te sporije rastu i ostanu manji (to su vrlo rijetki slučajevi, ali i s tim smo se susreli). Također, dobivanje težine na dnevnoj bazi ovisi i o mokrenju, te o količini unešene vode i ostale hrane (što je posebno vidljivo kod većih zečića koji više jedu i piju) i nizom drugih faktora. Upravo zato smo na našu web stranicu stavili samo okvirnu [tablicu](#), s napomenom da težina može varirati.

Ponašanje zečića

1

Može li se zecu odrediti spol? Vidim da ne piše ništa o spolu na vašoj stranici.

O spolu nismo pisali jer se mužjacima testisi spuštaju tek sa nekoliko mjeseci starosti, pa samo iskusnija osoba može odrediti spol ranije. Uz to, okretanje zeca "na leđa" radi određivanja spola ga može uznemiriti, pa bi se mogao ozlijediti.

2

Stavila sam mu u kavez komad drveta s korom, ali kad ga pustim po kući najveća zanimacija mu je hrdanje i grebanje pločica, stolova, zidova... Da mu nešto drugo stavim u kavez? Nisam baš primijetila da se bavi drvetom u kavezu. Da li zečevima zubi i nokti neprestano rastu, pa ih moraju nekako izbrusiti?

Da, zečevima zubi stalno rastu - oko 1 cm mjesečno u odrasloj dobi, ali brzo rastu i mladim zečićima. Najbolje ih bruse na sijenu (i travi), ali i na grančicama voćaka (marelica, jabuka, ljeska i sl).

3

Zečića sam stavio u kartonsku kutiju i stavio poklopac (s mnogo velikih rupa) jer je stalno pokušavao iskočiti. Kako se približava noć postaje sve nemirniji, te skače i grebe po kartonu. Što bih trebao napraviti?

Nemirnost po noći je uobičajena. Možete mu probati staviti plišanog medvjedića koji će "zamjeniti" osjećaj da je uz drugog zečića. Ipak, pazite da ne jede tkaninu s njega.

Smještaj

1

Imam jedno pitanje... gdje da ih držim? Trenutno su mi u kutiji u sobi, no to mi se ne čini baš najpametnije zato što oni prenose bolesti, ali eto prvu noć sam htjela biti sigurna da je sve u redu.

Ne morate se toliko bojati bolesti - veće su šanse da vi nešto prenesete njima (najozbiljnije kažem) nego oni vama. Ipak, standardna higijena (pranje ruku i sl.) je poželjna, kao i nakon svake druge životinje (maca, pas) koju dirate.

Dok su skroz mali smiju biti u kutiji, ali visokoj, jer visoko skaču pa da ne iskoče iz nje i ne ozlijede se. Također, jako brzo rastu i uskoro će trebati veeeliku gajbicu ili posebnu prostoriju ako im to možete omogućiti.

2

Zec je kod nas na balkonu, u transporteru za mačku. Težak je točno 673 grama. Kad otvaramo transporter, stavimo ga u sobu, da slučajno ne iskoči. Ne znam sad je li bolje da bude na balkonu po noći, jer tamo se nekad čuju auti i ostali promet, a na to nije navikao... ili je bolje da je u nekoj sobi, a samo preko dana - ujutro i predvečer na balkonu. Probat ću mu što prije napraviti veću gajbu jer imam materijala i volje za to.

Privremeno može biti u transporteru, recimo dan-dva, ali za dulje razdoblje morati ćete ga smjestiti u veći kavez, npr. 100x50 cm. Možda ga možete posuditi od nekoga tko ima kućnog ljubimca kunića ili zeku smjestiti u neki prostor (barem u kupaonicu). Razlog je što bi duljim držanjem u transporteru njemu zakržljale nogice, posebno sada jer je u periodu kada najbrže raste i treba se kretati. Također, jako, jako pazite da ne istrči iz transportera dok je na balkonu, jer može visoko skočiti i bez problema preskočiti balkonsku ogradu. Zekani su često jako nepredvidljivi. :)

Po noći može biti i unutra, baš radi većeg mira kao što kažete. Što se tiče kaveza, mora biti jako čvrst jer ih vrlo lako "razvale". Također preporučujem ako ga sami gradite, da stavite jedan manji otvor na vrhu kaveza kroz koji stavljate hranu i vodu, i veći bočni otvor kroz koji ga možete "natjerati" da uđe u transporter, služeći se pritom manjim otvorom na vrhu kaveza.

3

Uskoro namjeravam zečića preseliti van, kad kavez bude gotov, da tamo bude i danju i noću. Jedino ne znam trebam li ga nositi unutra kad bude loše vrijeme, kiša, hladno?

Ako ima nastambu vani, možete ju slikati pa vam dam poneki savjet. Zeko smije biti vani i kada je loše vrijeme - jer u prirodi su i tada vani. Ali neka ima neki zaklon ispod kojeg se može zavući. Najviše se vole zavlačiti ispod kućice - stoga ju podignite cca 20 cm iznad tla, a u kućici im može stajati hrana.

4

Evo, tata im je izradio veći kavez. Pitam se moraju li biti isključivo u zatvorenom prostoru ili ih možemo držati ovako (to je nešto poput sjenice/drvarnice uz kuću)?

Kavez koji ste im izgradili je super! Što se tiče držanja zekana vani, dapače - divlji zečići smiju biti vani, jednako kao što bi bili na livadi pod kišom i suncem da su ostali uz mamu. Njima vanjski zrak ne škodi, već im može pomoći. Sunčeve zrake se reflektiraju od površine okoline (biljaka i kuće) i dio tih zraka zasigurno "pokupe" i zečići. To je na neki način "sunčanje u hladu", koje im (kako ste vjerojatno već vidjeli na [našoj stranici](#)) pomaže za pravilan rast kostiju :) Dapače, kada budete u prilici, slobodno premjestite kavez na ranojutarnje i večernje direktno sunce, kada nisu vrućine.

5

Što se tiče šetanja po noći, nemam ga gdje pustiti. Preko dana ga pustim na sat-dva u spavaću sobu i dok sam s njim miran je, slabo se kreće ili se zabije u neki kut... Čim ga ostavim na samo 2-3 min skače kao... zec :) i do metar visoko i u čas je na trosjeđu i s njega odmah doskoči na prozor. Bojim se da se ne ozlijedi pa ga vratim u gajbu, gdje ima malu kartonsku kućicu u koju odmah šmugne. Gajba je dimenzije 130 x 50 x 60 cm. Tako da jedino ne mogu omogućiti da navečer može šetati na većem prostoru dok mi spavamo, osim na sat vremena preko dana.

Zekani su dosta asocijalni - čak se ni međusobno ne vole družiti :) (osim kod parenja i podizanja mladunaca, ali i tada je samo mama s bebama). Slažem se, kada skače pazite da se ne ozlijedi - zekani su jako osjetljivi na kosti koje su im u ovoj dobi krhke. Pod u stanovima je znatno tvrdi za doskok nego podloga u prirodi (trava, zemlja), koja ipak amortizira.

6

Zeku sam stavio u improvizirani kavez da se sunča vani, jer dugo nije bilo sunčanih dana. Kada sam otvorio vrata, vidio sam kako ga mačka nosi u kukuruze. Nisam dobro učvrstio žicu. Dugo sam tražio gdje bi mogli biti i nadao se da je možda pobjegao, ali ga nisam uspio naći. Cijelo vrijeme se grizem zbog toga. :(

Žao mi je zeke. Napisat ćemo na website da se posebna pažnja mora odnositi na mačke tijekom sunčanja zečića. Iako negativno iskustvo, vjerujemo da će pomoći drugim zekanima... U međuvremenu, nadat ćemo se da je vaš zeko maci zbrisao.

7

Zeko mi se zavukao negdje u kući i ne mogu ga pronaći! Imate li kakav prijedlog/savjet kako da izađe i pojavi se?

Za prvu ruku mogu vam savjetovati da ga aktivnije tražite noću. Naravno, tražite ga i tijekom dana, ali noću su najveće šanse jer su zečevi tada aktivniji i tada osluškujte zvukove. Aktivnost "odbjeglog zeke" u kući ovisi i o njegovoj dobi. Tako npr. skroz mladi zeko neće biti toliko aktivan koliko zeko od 3 ili više tjedana.

Oni se zavlače iza namještaja (pogledajte iza kauča i sl.), posebno ispod kuhinjskih elemenata, komoda... Također se jako često znaju zavući u police koje su tik uz pod - primjerice u regalu obavezno pogledajte iza stvari na najnižoj polici (iza novina i sl.). Pratite njegovu kakicu i mokraću - s vremenom se moraju negdje pojaviti, a to znači da je obitavao u toj prostoriji. Također, ako je veći mladunac, oni često pregrizu punjač od mobitela i slično.

Ne zaboravite mu na nekoliko mjesta ostaviti hranu, znači plitke zdjelice sa zamjenskim mačjim mlijekom i travom, kako ne bi uginuo od gladi ako ga ne nađete par dana. Čak bih preporučila da, čim prođe 24 h od nestanka, u [sprej bočicu](#) stavite razrijeđeno zamjensko mačje mlijeko i pošpricate po prostoriji. Pričekajte 5-10 minuta i tek onda prijeđite u drugu prostoriju ako se ne pojavi. Tako će se proširiti miris mlijeka po prostoriji i gladni zeko bi mogao izmisliti. No, to učinite tek kada ogladni, znači za 24 h (ako ga do tada ne nađete). Imajte na umu da će to funkcionirati samo ako ga već neko vrijeme hranite zamjenskim mlijekom i prihvatio je njegov okus, te ako se inače veselio kada ste mu prilazili s dudicom - to znači da prepoznaje miris mlijeka i ova metoda bi mogla pomoći.

Lijekovi i suplementi

1

Danas sam zeki počela davati probiotik. Da nabavim i Sinersul? Koliko je on bitan?

[Sinersul sirup](#) je u velikoj većini slučajeva dosta bitan. On ubija parazite u crijevima zečića koji ga mogu, posebice u najranijoj dobi, toliko teško oštetiti da ne uspije preživjeti. Takve parazite zečići često imaju (dobiju ih od mame). Poslala sam ti Sinersul u [poklon paketiću lijekova](#).

2

Ne mogu nabaviti sirup protiv kokcidija (Sinersul/Sulotrim/Bactrim).

Za taj važan lijek potreban je recept - možete pitati svog liječnika opće prakse ili veterinara. Ako recept ne možete nabaviti, probajte pitati u više ljekarni i otvoreno recite za što vam treba sirup. Ispunite li ovaj [obrazac](#), udruga će vam ga poslati u poklon paketiću lijekova, ako je u mogućnosti.

[Sinersul sirup](#) i [prObiotik](#) (koji se može kupiti bez recepta), važno je imati ako zec pokaže znakove [bolesti](#), jer mu može spasiti život u zadnjem trenutku. Ali važni su i za prevenciju bolesti, pa se obavezno daje uz mačje mlijeko.

3

Živim u Sarajevu i prije 2 tjedna našla sam malog divljeg zeca. Pratila sam sve vaše upute, ali ovdje NIGDJE ne mogu nabaviti Sinersul i AD3E vitamin. Molim vas da mi pošaljete ono što mi treba za zeca na sestrinu adresu u Zagrebu. Uskoro ću ići u Zagreb pa bih to mogla pokupiti. Molim vas da mi pošaljete jer mi je zeko za skoro 2 tjedna dobio jedva 50 grama i sada teži 307 grama. Platit ću ako treba, nije problem.

Evo, paketić je poslan. Imate 3 puta više [Sinersul sirupa](#) u paketu, jer postoji mogućnost da vaš zeko ne dobiva na težini upravo zbog parazita. Sirup dajte zekanu i 14 dana ili više, ukoliko zatreba. Paketić nije potrebno plaćati i drago nam je ako uspijemo pomoći zeki oko potencijalnih problema s parazitima, te kako bi pomoću [vitamina i suplementa kalcija](#) imao jake, čvrste kosti.

Osim parazita, mogla bi biti i neka infekcija s kojom se zeko bori, pa zato jako slabo napreduje fizički - jer svu energiju preusmjerava na borbu protiv neke [bolesti](#). Kada budete u Zagrebu, ako ste u financijskoj mogućnosti, preporučujem da mu nabavite [Immunoboost pastu](#) u [Pet centru](#), za podizanje imuniteta.

Najrjeđa pojava je da je vaš zeko možda znatno sitnije građe nego što su divlji zečevi inače, pa zato sporo napreduje. U tom slučaju tek će vrijeme pokazati (ukoliko zeko preživi) je li to bio razlog. To je rijetkost, ali je ipak moguće. Pratite njegovu težinu i javite nam za par tjedana je li zeko narastao.

4

Zabunom sam naručila PETVITAL-GAG u prahu, umjesto WELPENKALK prah i tablete i/ili CANILETTE tablete. Mogu li ipak koristiti ovo što sam naručila?

Kod suplemenata je najvažniji sastav, ali vrlo je bitan i omjer sastojaka u pakiranju, jer se u njemu nikada ne nalazi samo jedna tvar. Preporučeni omjer Ca:P (kalcija i fosfora) za zečeve je oko **2:1**, čemu su najbliži Welpenkalk i Canilette, dok Petvital Gag koji imate znatno odskake - iznosi čak **7:1** (barem koliko sam uspjela naći informaciju na internetu; ali i vi provjerite na deklaraciji pakiranja pa mi javite).

Evo podataka:

- Pet vital Gag Ca:P = 7:1
- Welpenkalk Ca:P = 3:1
- Canilette Ca:P = 2:1
- Kostovit Ca:P = 2:1

Naime, iskoristivost unesenog kalcija kod njegove ugradnje u kosti zeca ovisi o omjeru kalcija i fosfora, zatim o vitaminu D i još nekim pojedinostima. Kod previše Ca (u slučaju pogrešnog omjera Ca i P) ili manjka Ca (u slučaju nedavanja ikakvoga suplementa), kosti zeca često možete usporediti sa staklom. Dok kod davanja pravilnog omjera Ca i P kosti zeca možete usporediti s kvalitetnim stiroporom. Slikovito rečeno. Znači i jedno i drugo puca, ali zna se u kojim uvjetima: kruto a krhko staklo pri gotovo svakom slučajnom udarcu, dok stiropor (koji je pomalo gibak) tek primjenom znatno veće sile. Stoga svakako preporučujem da divljem zecu dok raste ipak dajete suplement koji ima pravilan omjer Ca i P, i koji je preporučljiv po raznim veterinarsko-stručnim saznanjima.

Ispunite li [obrazac](#) za poklon paketić lijekova, poslat ćemo vam [Kostovit](#) (ima omjer 2:1). U paketiću je i [AD3E vitamin](#) koji se može davati, ali uz velik oprez – točno po [uputama](#) koje dobivate u pakiranju. S Kostovitom, kojeg već dugo koristimo, smo izuzetno zadovoljni. Pucanje kostiju kod zečeva je neusporedivo rjeđe nego prije, kada im nalaznici nisu davali ništa za prevenciju. Naravno, divljeg zeku treba i "sunčati" što više možete, kako piše na [ovoj stranici](#).

Bolesti

1

Zečić ima proljev / jako je bolestan. Što da učinim?

Postupite prema uputama za [hitna stanja](#). Bilo bi dobro otići kod veterinara, kako bi zečiću dao injekciju [antibiotika](#) (enrofloksacina). Više o proljevu i drugim čestim bolestima možete pročitati [ovdje](#).

2

Koje bolesti mogu dobiti od divljeg zeca?

Iskreno, divlji zečići često ugibaju zbog naših bakterija. Formula je sljedeća:

beba divljeg zeca, prerano odvojena od majke + dodir s ljudima = oboljenje bebe zeca,

čiji se nerazvijeni imunitet (zbog odvajanja od majke) često ne može oduprijeti našim klicama, posebno ako je nađena s manje od 5 dana starosti. Ako se pridržavate osnovne higijene (pranje ruku), gotovo da nema bojazni za vas i ukućane. Daleko su veće šanse da se zečić zarazi od vas, nego vi od njega.

3

U kući živi i pas, a pročitala sam da to nije preporučljivo pa me zanima koliko je to zdravstveno opasno za zečića ili psa.

Za psa gotovo nikakva, a za zečića mala opasnost - ali ipak postoji. Neka nemaju kontakt (neka ga pas ne liže, da nešto ne prenese zeki koji još nema razvijen imunitet). Mačke su opasnije, jer imaju specifične bakterije u ustima koje štete zečiću, a i mačka ga znatno češće vidi kao plijen. Upravo danas sam dobila e-mail od nalaznika kojem je mačka odnijela zečića kojeg je othranjivao. :(Pas također ne smije ostati sa zekom bez nadzora.

4

U subotu kada je nađen, zečić je tijekom dana bio miran, a navečer je živnio i skakao. U nedjelju prijedodne bio je dobro, malo je hodao, ali navečer jedno 5 min nije mogao stati na noge - rušio se, pa smo mu dali kravlje mlijeko sa šećerom i nakon toga je došao k sebi. Tu noć je počeo pišati i kakati (dosta obilno, nije proljev). U ponedjeljak rano ujutro smo bili kod veterinara i tamo je bio poprilično živ. Kupili smo mu zamjensko mačje mlijeko koje baš i neće da jede. Tijekom dana slabo jede, spava... napravi korak i zaspi, pa opet korak i zaspi... Kako da mu pomognem? Težak je 100 grama.

Na slici zečić izgleda dosta mirno. Ako možete, pošaljite mi kratak video da vidim kako se točno ponaša i kreće. Oni inače jesu mirni kada su bebe, no uvijek imaju i periode živahnosti (ako su zdravi), npr. kada osjete miris zamjenskog mačjeg mlijeka. Općenito su živahniji noću. Budući da se radi o još jaaako maloj bebi, staroj tek 2-3 dana, toplo preporučujem da joj kupite [Immunoboost](#) kako bi dobio neophodan imunitet. Pošto ste mu tijekom vikenda davali kravlje mlijeko, na mačje se tek treba priviknuti, jer ima drugačiji okus. Možete mu u početku miješati mačje mlijeko s onim na koje je naučen, pa će prihvatiti i novi okus. S vremenom (u roku od par dana) u potpunosti prijeđite na zamj. mačje mlijeko.

5

Bebu zeca hranim dječjim mlijekom u prahu NAN bez laktoze, jer u blizini nemam mogućnosti za nešto drugo. U mlijeko dodam malo Linexa. Je li takva prehrana zadovoljavajuća? Zeko mi djeluje naduto i ne jede više toliko... Da mu umjesto vode dam kamilicu i Linex?

Možete mu ponuditi kamilicu i Linex. Ako je nadut, preporučujem [Sab simplex](#) kapi: 0.2 mL 2x dnevno. To bi trebalo razbiti plinove koji mu se stvaraju u trbušiću i koji ga nadimaju. Možete nam poslati fotografiju trbušića da procijenimo treba li možda dati i [antibiotik](#) ili neki drugi lijek. Nismo još imali iskustva s prehranom beba s dječjim mlijekom u prahu NAN... Ako piše da je bez laktoze, to je već jedan plus. Ipak, dugoročno gledano, njima bi zbog masnoća i proteina trebalo baš [zamjensko mačje ili pseće mlijeko](#). Možete ga naručiti preko interneta, iz [Zooplus-a](#) ili [Pet centra](#).

6

U zadnjih par dana zeki dosta krče crijeva nakon sto pojede mlijeko! Mislim da ga ne boli, jer ga uzmem pa mu malo masiram trbuh, stolicu ima normalnu. Čak ima i malo vjetrova dok mu tako masiram trbuh! Je to normalno ili? Ne znam da li je možda zbog zraka iz bočice, jer kad krene jesti ne pušta dudu i onda se bočica sva stisne jer povuče zrak iz nje!

Probaj mu dati malo [Sab simplex](#) kapi. Moguće da je zbog zraka iz bočice. U svakom slučaju radi se o nekoj vrsti plina (bio to zrak ili nusprodukt razgradnje hrane) i Sab simplex može pomoći. Daje se isto kao i [Sinersul](#), dok simptomi ne nestanu.

7

Zeko neko vrijeme nije napredovao u težini. Dugo je imao oko 165 g, a nakon što je pao na 160 g promijenio sam mlijeko. Završio je terapiju Sinersulom. U tri dana je došao do 185 g, to je bolje. I dalje ima apetit i probava mu je u redu. Raspoložen je za druženje i hranu, više za hranu. Ono što me zabrinjava je to što se već tjedan dana ne kreće, stalno se izvrće na bok i glavica mu klone. I takav na boku uvijek nešto gricka. Zna se protegnuti i drhtati šapicama. Bio sam dva puta s njim u vet. amb. Buba u Zagrebu, veterinar kaže da ne vidi razlog i da čekamo. Immunoboost nije uzimao jer nisam znao da treba, a i prvih dana je sisao kunicu. Ako je moguće da ga sada uzima, dat ću mu.

Moguće da je neki neurološki problem. U tom slučaju zeko ne bi smio natrag u prirodu, već treba biti adekvatno smješten (bilo kod vas - ukoliko mu možete pružiti uvjete, bilo da vam pomognemo naći smještaj čim naraste). Ipak, nadam se da je problem privremen i da će se oporaviti. Budući da ste već bili kod Bube pretpostavljam da su probali davati [antibiotik](#) - on zna pomoći u takvim slučajevima, ali samo kada je riječ o nekom bakterijskom oboljenju s pojavom [povišene temperature](#), što može imati slične simptome. No, ako je riječ o urođenom neurološkom problemu, možda će stalno imati navedene simptome. U svakom slučaju, javite periodično kako napreduje.

8

Uzgojem divljih zečeva bavim se kratko vrijeme. U protekloj godini izgubio sam dvadesetak mladih, starosti 2 - 4 mjeseca. Najčešći uzrok bio je proljev. Pojavi se i nakon otprilike 5 dana zečić uginu. Jedan zečić, star 50 dana, uginuo je od proljeva prije nekoliko dana. Jučer sam kod drugog primijetio isti problem. Danas sam bio u Veterinarskoj Delnice i dobio Sulfamidin. Stavio sam mu 2 ml lijeka u 4 deci vode (stavljala se 5 ml u 1 l vode). Vidjet ću rasplet situacije kroz sljedećih par dana.

Hranim ih briketima Kušić prometa, dodajem malo ječma i kukuruza u zrnju. U sjeniku stalno imaju klasičnog livadnog sijena u bali. Piju čistu vodu koju svaki dan punim ili dolijevam u 1.5 litarske boce. Ispod gajbi imam drvenu piljevinu na kojoj odmah primjećujem promjenu bobica izmeta. Molio bih Vas, ako mi možete reći, koji je lijek kada se problem pojavi. Veterinari možda nemaju praktičnog iskustva s divljim zečevima. Problem je vidite i sami velik. Novčani gubitak priličan ako je u pitanju desetak i više zečeva u godini.

U pravilu lijek protiv kokcidija ([Sulfadimidin](#)) pomogne. Ako ne, probajte s [antibiotikom](#) enrofloksacinom. No, napominjem da kod najmlađih beba divljih zečeva (od par dana starosti) nijedan od lijekova ne može pomoći. Tako male bebe ne piju dovoljno vode da bi unijele lijek u svoj organizam, jer ovise o majčinom mlijeku. Preko njega dobivaju svu potrebnu tekućinu i gotovo da ne piju vodu, stoga u toj dobi mogu primiti lijek samo putem injekcije.

Također, premladi divlji zečevi ne smiju jesti zelenu, tj. svježu hranu. Posebno treba biti oprezan kod starijih mladunaca sa suhim kruhom i žitaricama, jer često sadrže ljudskom oku nevidljive plijesni (ponekad ih sadrži i sijeno!), koje su čest uzročnik proljeva. Ako se sijeno praši, možda ima plijesan u sebi. Također promotrite brikete koje nabavljate jer možda tu leži problem, posebno ako se radi o zečevima koji su stariji i već jedu krutu hranu.

Sve to govorim uz pretpostavku da su zečevi barem prvih 6-8 tjedana uz svoju majku, jer do tada trebaju sisati kako bi pravilno razvili crijevnu floru. Ukoliko su prerano odvojeni, jasno je da im se crijevna flora nije dovoljno razvila, cijeli imunološki sustav pati i na kraju može krahirati.

Također uzmite u obzir da je stres ključan faktor, jer su divlji zečevi jako podložni stresu nakon određene dobi, tj. nakon nekoliko tjedana starosti rizik od negativnih događaja značajno raste. Svako njihovo zadržavanje u zatočeništvu dulje od 2.5 mjeseca, a posebno nakon 4. mjeseca starosti, često bude pogubno. To se može izbjeći pravovremenim puštanjem u prirodu - istu onu koju ljudi toliko derutno ostavljaju iza sebe, da je moraju "oplemenjivati" kako bi ponovno pucali po istim tim prethodno puštenim divljim zečevima...

I za kraj - žao nam je njihovih uginuća radi njih samih - financijski gubici bi trebali biti najmanji problem. Vjerojatno znate koje je stajalište naše udruge, tj. da nismo pobornici ni lova ni bilo kakvog uzgoja... No to, kao što vidite, nije problem da se odazovemo kada divlji zečevi iz uzgoja trebaju našu pomoć preko vas. Nadamo se da će jedan dan, na ovaj ili onaj način, skakutati prirodom kojoj pripadaju.

Slomljena šapica

Prije 2 dana našli smo malog zeca težine oko 300 grama. Ima slomljenu prednju nogu i ne znamo što da radimo.

Kod mladih zekana poput vašeg, starih tek nekoliko dana, operacija je gotovo nemoguća. Bitno je da se rana veterinarski obradi - [otopinom joda](#) na ranu radi dezinfekcije, s gazom; višednevnim davanjem [antibiotika](#) enrofloksacina; zatim previjanjem rane, imobilizacijom noge, itd... Sve kako se rana ne bi zagnojila i ne bi došlo do sepse.

Ako [otvorena rana](#) zacijeli, nogica će vrlo vjerojatno ostati kržljava i nedovoljno razvijena. Ako je otvorena rana snažno izražena i ako kost viri, a nogica visi na koži i mesu, tada je potrebno ukloniti taj višak jer praktički nema načina da se vrati u početno stanje...

Ako je u pitanju [zatvoreni prijelom](#), kod tako malih zečića nogica će također vjerojatno biti kržljava kada zeko odraste. Razlog je što izuzetno brzo rastu u kratkom vremenu i ranjena noga ne može oporaviti kosti dovoljno brzo.

Velika je razlika radi li se o prednjoj ili o stražnjoj nogici. Ako zeko preživi traumu i čak odraste, sa kržljivom prednjom nogicom se može odlično snaći, dok je sa nerazvijenom stražnjom nogicom to otežano i gotovo nemoguće (ovisi o mnogo parametara i još više sreće). Međutim, već i sama činjenica da se radi o jako malom zekanu, kojem je lom nogice šok za organizam i već ionako slab imunitet, šanse za preživljavanje nažalost nisu velike. Ipak, ako je zeko još uvijek živ, ako je živahan, a rana suha i zacijelila te ako noga ni u jednom dijelu ne "visi" (i time ne razdire okolno meso u slučaju zatvorenog prijeloma), tada postoje šanse za uspješno othranjivanje zekana.

Zečić grize vrh šapice koja viri iz gipsa. Sinoć smo bili kod veterinara i kaže da treba masirati i držati nogu u zraku da se potakne cirkulacija. Sinoć smo masirali, a ujutro vidim opet izgrizeno, do krvi. Moj muž je nataknuo plastični čep i zalijepio da ga onemogućiti, ali ne znam hoće li malo to izgristi. Imate li kakvu ideju?

Grize jer mu smeta - osjeća trnce i sl. Znaju si pojesti do kosti. :(Dezinficirajte mu s [10%-nim Betadine-om](#) (otopina joda). I obavezno nabavite ovratnik ili ga [sami napravite](#) od kartona. Možete sliku prvo isprintati na papir, pa precrtati na karton.

Napravili smo ovratnik, ali kad smo mu stavili oko glave skakao je kao lud, zabijao se u zid i u rub kaveza, bacao na pod, a srce mu je tuklo pa smo se prepali da ne umre od straha. Skinuli smo ovratnik i opet stavljamo čep na šapicu.

Uh, to se zna dogoditi... :(Ali obično kod starijih zečića. Teško podnose ovratnike jer su divlje životinje, ali i zato što na bočnom dijelu lubanje imaju izrazito buljooke oči, koje se mogu oštetiti pri dodiru s ovakvim ovratnikom.

Zečiću su prstići koji vire iz gipsa potamnili. Može li to biti od Betadina, koji je smeđi? Gips je stavljen prije 10 dana, slikali smo zečića kad smo stigli s operacije:

Zečići jaaaako brzo rastu, pogotovo u prvih mjesec dana života, kada udesetorostruče svoju težinu. Zato im treba mijenjati gips svakih 7 dana (najmanjima možda i 5), kako im ne bi stala cirkulacija u šapici. U vašem slučaju je prošlo već 10 dana i zato odmah odite veterinaru da skine gips, jer ga sigurno stišće!

Prije 2 dana bili smo na pregledu pa je veterinar rekao da taj prvi gips treba što kasnije mijenjati, dok kost ipak malo sraste, jer inače nismo ništa napravili. Tvrdi da ima mjesta, jer mu je u startu ostavio više mjesta, a kaže i da su mišići izgubili masu pa da nije nužno. Ne znam što da mislim. Prstići su već jučer bili tamni. Sad sam ih masirala i nisu hladni.

Gips je dugačak i ako ne stišće na rubovima, nitko (pa ni veterinar) ne može znati kakvo je stanje unutra, u sredini... Tako da su samo nagađanja "da ima lufta". Svakako morate promijeniti gips. Niste ništa napravili ni ako stane cirkulacija u šapici pa tkivo počne umirati. Veterinar se u svojoj procjeni vjerojatno oslanja na iskustvo s mačićima, štencima i slično. Nije svjestan da bebe zeca rastu puno brže.

Skinuli su gips i samo lagano zamotali gazom. Držimo palčeve da proradi cirkulacija i sutra idemo na kontrolu. Je li moguće da mu je za 10 dana zaraslo jer on sada šapicu drži potpuno ravno?

Da, moguće je, tj. ne bi me čudilo. Koliko su im kosti krhke, toliko je ujedno specifično i da brzo zarastu. Kod zeca starog 3-5 tjedana slomljena šapa za 14 dana bude zdrava i srasle kosti. Kod skroz mladog zeke moguće i za 10 dana, ali vjerujem da još nije skroz sraslo i da se mora čuvati.

Ozljede od mačke/psa

1

Zec je jutros spašen od mačke. Ozlijeđen je, ali ozljeda se čini mala - samo se vidi malo zgrušane krvi po dlaci, a za noktić ne mogu procijeniti u kojem mu je stanju, samo mu malo čudnije stoji. Trebam li mu ozljede s nečim očistiti? Imam doma Octenisept, Bivacin sprej i mast s propolisom za rane, ali na svoju ruku nisam još ništa stavljala.

Ranu mu možete prvo isprati s malo hidrogena (jer se do sad vjerojatno skorila), a nakon toga s [1%-tnim Betadineom](#), ako imate. Može i s 10%-tnim, ali mu odmah obrišite da ga ne peče i pazite da mu ne uđe u usta ili oči. Bivacin je isto ok, također nakon hidrogena. Pri aplikaciji Bivacina pazite da on poslije ne poliže, jer je za njih otrovan ako im dođe do želuca.

Što se tiče noktića, pošaljite sliku. Vjerojatno se ne može previše napraviti, osim vidjeti kako će se razvijati situacija i očistiti ranu kod nokta. No to je onda sitnija [ozljeda](#), koja u 99% slučajeva sama zaraste. Više me brine rana na boku, jer mačka u svojim ustima ima mnogo bakterija, pa da mu se rana ne inficira.

Pratite macu sljedećih par dana, jer se često vraćaju na isto mjesto i znaju vlasnicima donijeti još kojeg zečića. U gnijezdu ih ima 1-3, izuzetno rijetko 4.

2

Pas mi je u ustima donio malog divljeg zeca (jaako malog). Na vašim stranicama sam našla potrebne savjete za odhranu i krenula. Uspjelo mi je četiri dana da ga hranim i dajem sve što ste napisali, a ipak nije uspio preživjeti. Možete li mi reći što je pošlo po zlu?

Žao nam je da je divlji zeko uginuo, usprkos tome što ste se dobro brinuli o njemu. Moguće je da je pas ustima prejakno pritisnuo bebu, pa je došlo do [unutarnjeg krvarenja](#) radi kojeg je nakon par dana uginuo. Čak i da nije to razlog, može biti da je slina psa došla do zekinih nosa ili usta, a slina psa (kao i mačke, i čovjeka) obiluje bakterijama na koje divlji zečevi nisu imuni, posebno tako mali i bez razvijenog imuniteta. Treći mogući razlog jest općeniti pad imuniteta koji se kod pojedinih zečića događa, jer koliko god se mi ljudi trudili hraniti ih zamjenskim mlijekom, ipak je to mlijeko kao što i sam naziv kaže - zamjensko; a mi ljudi smo samo zamjenski roditelji. To nikada neće biti isto kao prava mama i njeno mlijeko, pa katkad uginu radi toga, posebno slabiji zečići. Nije neobično da čak i u prirodi pojedini zečići uginu, iako su imali mamu. Puno je mogućih razloga, no ovdje sam vam navela najčešće.

3

Tata je rekao da ih je bilo 5 (nadam se da se nije zeznuo oko broja). 3 su još bila živa kad je stigao, no treći mu je pobjegao, jer ih nije mogao sva tri dobro držati u rukama :(Veći zečić je puno mirniji, skoro pa nepomičan - ne znamo je li mu pas nešto napravio ili se tako jako prestrašio. Onaj manji je živahan i čini se jako privržen svom bratu i nama.

Moguće da ih je bilo 5... Do sada sam samo čitala da je to praktički maksimalan broj kojeg zečice rode, i to izuzetno rijetko. Već 4 je jako puno za njih i samim tim se rjeđe događa. Vjerujem da je moguće iz još jednog razloga, a to je da u rano proljeće divlje zečice rađaju po 1 zečića, zatim one koje rađaju kasnije imaju po 2, zatim 3, a u ovo doba (lipanj i srpanj) zna se dogoditi da ih bude 4, možda i 5.

Što se tiče mirnoće jednog od dva zečića, do sada bi se već znalo da mu je pas nešto učinio. Budući da je i dalje ok, moguće da je takvog karaktera i da je mirniji zeko. Često se zekani iz istog gnijezda potpuno drugačije ponašaju, jer je svaki individua za sebe.
